

AASHTO LLC

**Төсөл хэрэгжүүлэгч
“ААШТО” ХХК**

**Байгаль орчны зөвлөх
“Дээшлэх говь” ХХК**

**“ААШТО” ХХК-ий БАЯНГОЛ ДҮҮРГИЙН 20-Р ХОРООНЫ НУТАГ
ДЭВСГЭРТ БАЙРЛАХ “НЕФТИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ АГУУЛАХ”
ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

УЛААНБААТАР ХОТ 2026

АГУУЛГА

БҮЛЭГ 1. ТАНИЛЦУУЛГА.....	4
1.1. ОРШИЛ.....	4
1.2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХИЙЛГЭХ ҮНДЭСЛЭЛ.....	4
1.3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛГО.....	5
1.4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БҮТЭЦ.....	5
1.5. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ СУДАЛГАА,.....	5
БҮЛЭГ 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧИЙН ТУХАЙ ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	6
2.1. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧИЙН ТУХАЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ.....	6
2.2. ТӨСЛИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ.....	7
2.3. Төслийн дэд бүтэц.....	7
2.4. Төслийн техник тоног төхөөрөмж.....	8
2.5. Түүхий эдийн мэдээлэл.....	8
2.6. Төслийн хог хаягдал.....	9
БҮЛЭГ 3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДАЛ.....	12
БҮЛЭГ 4. НӨЛӨӨЛЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ.....	15
4.1. ТӨСЛИЙН БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛӨЛ, ҮРГЭЛЖЛЭХ ХУГАЦАА, ЭРЧИМ.....	15
4.1.1. Төслийн байршилтай холбогдох нөлөөлөл.....	17
4.2. Төслийн технологийн үе шаттай холбогдсон голлох нөлөөллийн үнэлгээ.....	19
4.3. АГААРЫН ЧАНАРТ НӨЛӨӨЛӨХ НӨЛӨӨЛӨЛ, ҮНЭЛГЭЭ.....	20
4.4. ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗРЫН ДООРХ УСАНД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ.....	21
4.5. ГАЗРЫН ГАДАРГА, ХЭВЛИЙ, ХӨРСӨН БҮРХЭВЧИД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ.....	22
4.6. УРГАМЛАН НӨМРӨГТ НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ, ҮНЭЛГЭЭ.....	22
БҮЛЭГ 5. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ.....	24
5.1. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	25
5.2. БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	26
5.2. НОГООН БАЙГУУЛАМЖ БАЙГУУЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	31
5.3. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	32
5.4. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	35
5.5. ТҮҮХ СОЁЛЫН ДУРСГАЛЫГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	35
5.6. ГАЗРЫН ТОСНЫ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	35
5.7. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	38
5.8. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	42
5.9. 5.10. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	44
5.10. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ 49	
ХАВСРАЛТ МАТЕРИАЛ.....	51

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 2. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуй нэгжийн тухай мэдээлэл.....	6
Хүснэгт 3. Төслийн талбайн булангийн цэгүүдийн солбилцол.....	6
Хүснэгт 4. Төслийн хүчин чадлын үзүүлэлт.....	7

Хүснэгт 5. Байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ.....	12
Хүснэгт 6. Төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлж болох сөрөг нөлөөллийн эх үүсвэр (Магадлан жагсаах арга)	15
Хүснэгт 7. Байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим нь нөлөөллийн төрөлтэй уялдах байдал	16
Хүснэгт 8. Төслийн байршил, шийдэл, төлөвлөлт болон хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон болзошгүй нөлөөллийн магадлан жагсаалт	17
Хүснэгт 9. Болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээний Леопольдын матриц	19
Хүснэгт 10. БОМТөлөвлөгөөний зардлын задаргаа.....	24
Хүснэгт 11. Байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний 2025–2026 оны нэгтгэсэн төлөвлөгөөний зардал	27
Хүснэгт 12. Ногоон байгууламжийг нөхөн сэргээлтийн хэмжээний төлөвлөгөөний зардал.....	31
Хүснэгт 13. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал	35
Хүснэгт 14. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	38
Хүснэгт 15. Байгаль орчны менежментийн хүрээнд хэрэгжүүлэх ажил	42
Хүснэгт 16. Байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	45

Зургийн нэрийн жагсаалт

Зураг 1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн өнөөгийн төлөв байдал	6
Зураг 3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн өнөөгийн төлөв байдал	7
Зураг 2. Агуулахын байршлын зураг	7
Зураг 4. Ариун цэврийн өрөө	11
Зураг 5. Дүйцүүлэн хамгаалах зорилгоор хэрэгжүүлж буй ногоон байгууламж талбайг байршил.	34
Зураг 6. Гал унтраах хэрэгсэл	37
Зураг 7. Аюулгүй ажиллагааны тэмдэг, тэмдэглэгээ	38
Зураг 8. Хог хаягдлын цэгийн шийдэл	41

БҮЛЭГ 1. ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. ОРШИЛ

“ААШТО” компани нь “Дэвжих-Эрдэнэ” ХХК-ий охин компани бөгөөд газрын тосны бүтээгдэхүүн - битумын импорт, худалдаа үйлдвэрлэлийн чиглэлээр 2012 оноос хойш үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулж иржээ. Тус компаний газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах буюу төслийн талбай /7660м²/ нь Баянгол дүүргийн 20 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт, үйлдвэрлэлийн бүсэд байрлана.

Газар эзэмших эрхийн 000026184 тоот гэрчилгээг газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах /битум/ зориулалтаар 2021 оны 06 сарын 18 өдөр 15 жилийн хугацаатай авсан ба агуулахын зураг төслийг “Есөн зүйл төлөвлөлт” ХХК-иар 2022 онд хийлгэж, Хот байгуулалт, хөгжлийн газрын Хот төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга болон Нийслэлийн ерөнхий архитектороор тус тус батлуулжээ.

Төслийн талбайд битумыг 175⁰С хүртэл халаах төхөөрөмж, 2500тн шингэн битум болон 5000тн кловертейнерээр савласан битум хадгалах зориулалтын агуулах, шингэн савлагаатай битумыг нэг дор хүлээн авах 8 вагоны зогсоол болон битум тээвэрлэх 50тны 10ш зориулалтын битутайнер тус тус байрлана.

“Байгаль орчны хамгаалах тухай” болон “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ тухай” Монгол улсын хуулиуд, Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн Сайдын 2014 оны 04-р сарын 10-ны өдрийн А-117 тоот тушаалаар баталсан “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний аргачлал”, БОАЖЯ-ны ерөнхий шинжээчийн 2019 оны 12 сарын 03 өдрийн байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний 06а/8450 тоот ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт зэргийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газрын 2013.11.16-ны өдрийн 374 дүгээр тогтоолоор баталсан Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам, Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны А/618 дугаар тушаалаар “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”, БОНХС-ын 2014.04.10-ны өдрийн А-117 тоот сайдын тушаал Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний аргачлалын дагуу хийж гүйцэтгэв.

1.2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХИЙЛГЭХ ҮНДЭСЛЭЛ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар батлагдах төсөл хэрэгжүүлэх, дараа дараагийн жилүүдэд үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрөл бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухайн хуулийн шинэчилсэн найруулгад зааснаар аливаа төслийг хэрэгжүүлэхдээ байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүнд үндэслэн боловсруулж, ерөнхий үнэлгээг хийсэн байгууллагаар хянуулах, батлагдсаны дараа хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үүргийг тухайн төсөл хэрэгжүүлэгч хүлээхээр заасан.

Тус төсөл хэрэгжүүлэгчийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний ажлыг 2025 онд “Дээшлэх говь” ХХК хийж гүйцэтгэсэн байна.

Бид бүхэн 2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны А/618 дугаар тушаалаар “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хууль, Монгол Улсын Засгийн газрын 2013.11.16-ны өдрийн 374 дүгээр тогтоолоор баталсан Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам, БОНХС-ын 2014.04.10-ны өдрийн А-117 тоот сайдын тушаалуудыг үндэслэн боловсруулав.

1.3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛГО

“ААШТО”ХХК -ний байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь 2026 онд хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, нийгмийн асуудал, байгаль орчин, тухайн хороонд ажиллаж амьдрах иргэдийн харилцаа хариуцсан нэгж хэсгүүдийн хамтын ажиллагааг хангасан удирдлага зохион байгуулалтын механизмыг бүрэлдүүлж, хэрэгжүүлэхэд ашиглагдах баримт бичиг юм.

1.4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БҮТЭЦ

Энэхүү Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний аргачлал, Эрсдэлийн үнэлгээ, Эрүүл мэндийн эрсдэлийн тухай, Монгол улсын хууль тогтоомж, Байгаль орчны багц хуулиуд, Монгол улсын стандарт норм, дүрэм, журмын дагуу хийж гүйцэтгэв.

Энэхүү төлөвлөгөө нь:

- ✓ Товч танилцуулга, байгаль орчны төлөв байдал, агуулах өнөөгийн байдал
- ✓ Үйл ажиллагааны явцад үүсэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө
- ✓ Төслийн хэрэгжилтийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зардал
- ✓ Байгаль орчин, хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн бодлого ба журам гэсэн хэсгүүдээс бүрдэнэ.

1.5. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ СУДАЛГАА,

ҮНЭЛГЭЭНИЙ БАГ

БОННУ, БОМТ-г хийж, бэлтгэх ажлыг байгаль орчны зөвлөх, экспертизийн “Дээшлэх говь” ХХК төсөл хэрэгжүүлэгч “ААШТО” ХХК-тай хамтран амжилттай хийж гүйцэтгэв. 2026 оны 2 улиралд үйлдвэрийн орчинд судалгаа, шинжилгээ, дээжлэлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

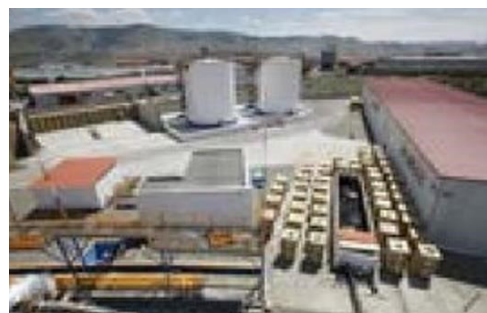
БҮЛЭГ 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧИЙН ТУХАЙ ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**2.1. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧИЙН ТУХАЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ***Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуй нэгжсийн тухай мэдээлэл*

Төсөл хэрэгжүүлэгч компанийн тухай:	
Компанийн нэр	“ААШТО” ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар	9011070101
Регистрийн дугаар	2731703
Хаяг	Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баягзүрх дүүрэг
Утас	(+976) 88621581,70005555

Төслийн байршил: Баянгол дүүргийн 20-р хороо, үйлдвэрлэлийн бүсэд нэгж талбарын 1681900840 дугаартай 7660 м² /0.77га/ талбайг газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах /битум/-ын зориулалтаар 15 жилийн хугацаатай эзэмшиж байна.

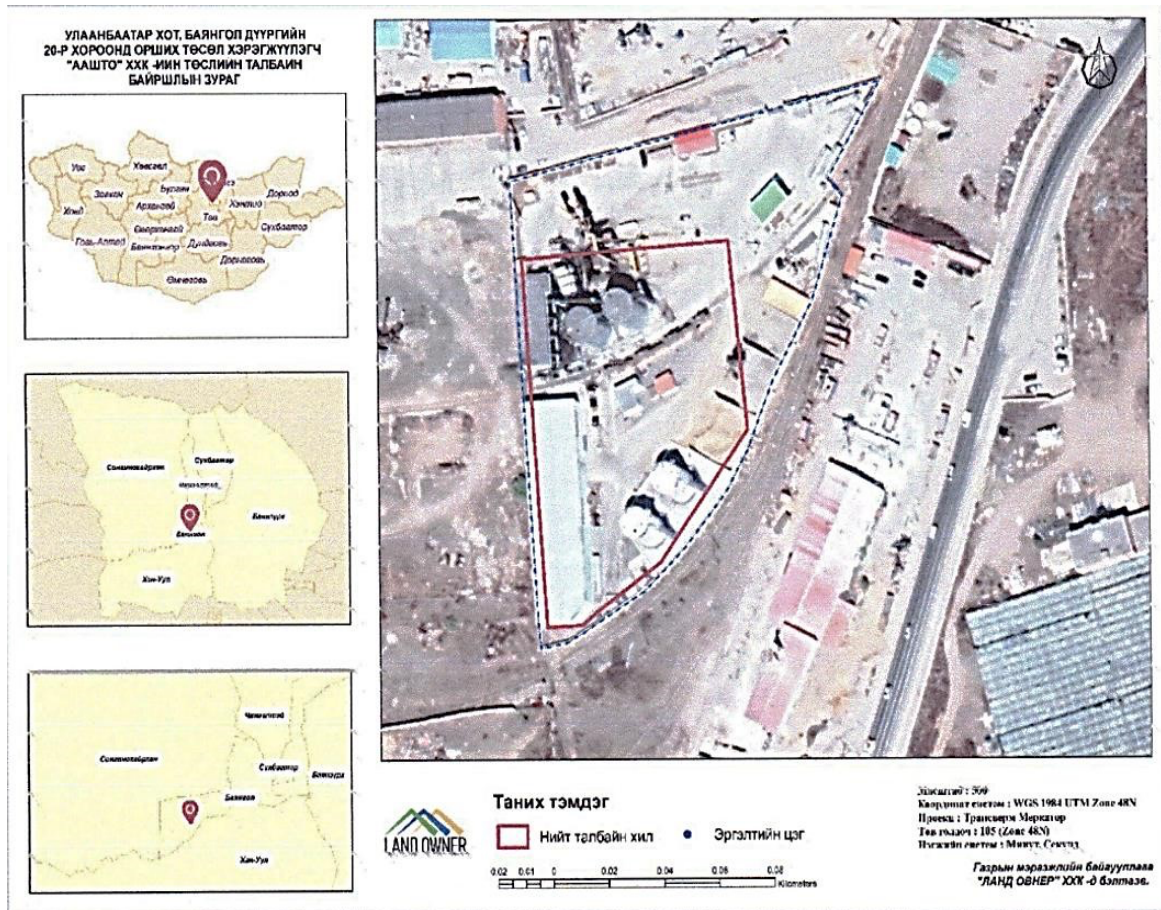
Хүснэгт 2. Төслийн талбайн булангийн цэгүүдийн солбилцол

№	X	Y
1	106 ⁰ 48.953' E	47 ⁰ 53.674' N
2	106 ⁰ 48.949' E	47 ⁰ 53.739' N
3	106 ⁰ 49.009' E	47 ⁰ 53.742' N
4	106 ⁰ 49.013' E	47 ⁰ 53.708' N
5	106 ⁰ 48.986' E	47 ⁰ 53.685' N
6	106 ⁰ 48.967' E	47 ⁰ 53.677' N
7	106 ⁰ 48.963' E	47 ⁰ 53.675' N

Зураг 1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн өнөөгийн төлөв байдал

Зураг 3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн өнөөгийн төлөв байдал

Зураг 2. Агуулахын байршил зураг

2.2. ТӨСЛИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ

Хүснэгт 3. Төслийн хүчин чадлын үзүүлэлт

№	Үзүүлэлт	Тайлбар
1	Байршил	Баянгол дүүрэг, 20-р хороо
2	Нөөцлөх сав	2500тн шингэн, 5000тн кловертейнерээр савласан битумын агуулах, нэг зэрэг 8 вагон хүлээн авах зогсоол, битумыг 175 ⁰ С хүртэл халаах терминал, 50тн багтаамжтай 10ш битутайнер /авто машин/-тай
3	Бүтээгдэхүүний төрөл	Битум
4	Зам талбай	7660м ² , бетон
5	Ашиглалтанд орсон огноо	2025 оноос
6	Ажиллагсадын тоо	7

2.3. Төслийн дэд бүтэц

Зам тээврийн сүлжээний төлөвлөлт:

Авто болон вагон замтай.

Усан хангамж болон түгээлтийн систем:

Ус хангамж: Зөөврийн усан хангамжтай, унд ахуйн бохирыг соруулан зайлуулна.

Унд ахуйн хэрэглээний цэвэр усны хэрэглээний тооцоо:

Цэвэр ус – Унд, ахуйн ус хэрэглээний норм 50л/хоног/хүн (БОНХАЖ-ын сайдын 2015 оны А/301 дүгээр тушаалын 12 дугаар хавсралт – “Орон сууц, нийтийн байр, гэр хорооллын усны норм”, Төвлөрсөн ус хангамж, ариутгах татуургын системд холбогдоогүй орон сууц – 50л/хоног) гэж үзвэл,

Агуулахад нийт 10 ажилтан ажиллах ба ус хэрэглээний хэмжээг тооцвол,

$$7 \text{ хүн} * 50 \text{ л} = 350 \text{ л/хоног буюу хоногт } 0.35 \text{ м}^3 \text{ ус ашиглана.}$$

Эндээс, сард 15 м^3 , жилд 182.5 м^3 ус тус тус хэрэглэхээр байна.

Цахилгаан систем: Төвийн эрчим хүчний шугамд холбогдсон.

2.4. Төслийн техник тоног төхөөрөмж

1. 2500тн шингэн битум хадгалах зориулалтын агуулах,
2. 5000тн кловертейнерээр савласан битум хадгалах зориулалтын агуулах,
3. Шингэн болон савлагаатай битум нэг дор хүлээн авах 8 вагон зогсоол,
4. битумыг 175°C хүртэл халаах терминал,
5. 50тн багтаамжтай 10ш битутайнер /авто машин/-тай
6. Гадна гэрэлтүүлэг

2.5. Түүхий эдийн мэдээлэл

Битумыг ОХУ-аас импортлон авчирдаг ба стандарт нарийн горим баримтлан хадгална.
“Полимер битум” үйлдвэрлэх патент эзэмших ба хэрэглэгчдийн хэрэгцээнд

нийцүүлэн 40кг-аар савлаж, хүргэдэг.

2.6. Төслийн хог хаягдал

Шингэн хог хаягдал:

Технологи: Төслийн онцлогтой уялдан, технологийн хаягдал гарахгүй болно. Нөөцлүүр сав, дамжуулах шугам хоолой, хүлээн авах савны битүүмжлэлийг хадгалан, металл хийцийн оношлогоо-үйлчилгээг стандартаар тогтоосон хугацаанд мөрдөн ажиллаваас нефтийн бүтээгдэхүүн алдагдахгүй, хэрэв ослын нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд авч хэрэгжүүлэх хариу арга хэмжээг төлөвлөн, бэлэн байдалд байх шаардлагатай..

Унд, ахуйн: Агуулахын ажилчдын унд ахуйн хэрэглээг хоногт 50л (төвлөрсөн ус хангамж, ариутгах татуургын сиситемд холбогдоогүй орон сууц, БОНХАЖЯ-ны Сайдын 2015 07-30 өдрийн А/301 тушаалын 12-р хавсралт) цэвэр ус хэрэглэнэ гэж тооцсон ба үүний 70% нь ахуйн шингэн хаягдал болно гэж үзвэл, хоногт 0.35м^3 , сард 10.5м^3 , жилд 126м^3 орчим шингэн хаягдал гарна.

Хийн хаягдал:

Нефть бүтээгдэхүүн ачих, буулгах явцад агаарт, хөрс, ургамалд тодорхой хэмжээний хаягдал, бохирдол үүсч болох ба энэхүү алдагдлыг зогсоох, байгаль орчны бохирдол үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх боломжтой тул тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдал, ажиллах хүчний хариуцлагыг дээшлүүлж ажиллах нь зүйтэй. Түүнчлэн, агуулахад орж, гарах автомашин, ашиглагдах тоног төхөөрөмжөөс ялгарах утаа зэргээс агаарын бохирдол үүснэ.

Хатуу хаягдал:

Технологи: Үйл ажиллагаанаас гарах хатуу хог хаягдал нь аюултай хог хаягдалд хамаарах ба тусгайлан бэлтгэсэн түр цэгт хуримтлуулан, эрх бүхий байгууллагад хүлээлгэн өгнө.

Ахуйн: Төслөөс гарах ахуйн хуурай хаягдлыг нэг хүнд ногдох нормын дагуу тооцов. Хог хаягдлын хэмжээг хоногт 0.5кг байна хэмжээн үзвэл, агуулахад ажиллах 7 хүнээс 3.5кг, сард 105кг, жилд 1.2тн үүснэ. Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгах, төрөлжүүлэн хадгалах, дахин ашиглах, эрх бүхий байгууллага, хувь хүнд хүлээлгэн өгөх үйл ажиллагааг хэвшүүлэх нь зүйтэй.

Хогийн саванд тавигдах шаардлага.

1. Хог хаягдлыг ангилах, хаях, цуглуулах, технологид нийцсэн
2. Галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн
3. Хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн байх,
4. Үерийн усанд автах, ус орохоос хамгаалсан байх,

Хатуу хогийг цуглуулах цэг: Агуулахад ахуйн хэрэглээнээс гарч байгаа хатуу хог хаягдлыг тусгай зориулалтын тагтай хуванцар саванд цуглуулж ТҮКний хогийн машинд 7 хоногт нэг удаа ачуулна.

Цаашид хог хаягдлыг нэр төрлөөр нь ангилан ялгаж тус тусад нь ангилан ялгаж байх нь зүйтэй. Өөрөөр хэлбэл:

- Цэвэр усны хуванцар савнуудыг
- Цаас, бэлэн хоолны сав, хүнсний сав баглаа боодлуудыг
- Ахуйн бохир арчиж цэвэрлэсэн алчуур, нохойн салфетка зэргээр ангилах нь зүйтэй

Шингэн хаягдал:

Нэр төрөл: ГТБ-ний агуулахын үйл ажиллагааны явцад үйлдвэрлэлийн бохир ус гарна. Үйлдвэрлэлийн бохир ус гэдэг нь хур борооны усаар агуулахын талбай угаагдах ус болон агуулахын талбайд санамсаргүй байдлаар асгарсан нефтийн бүтээгдэхүүнийг угаасан усыг хэлнэ. Мөн ахуйн бохир ус, бие засах газрын бохир шингэн.

Эх үүсвэр: Ажилчдын ахуйн хэрэглээнээс гарах бохир шингэн гарна.

Хэмжээ: Агуулах нь төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон, өдөрт 7 хүн ажиллах тул 1200 литр цэвэр ус хэрэглэнэ. 1 сард ойролцоогоор 105л цэвэр ус хэрэглэж, 7.35 м³ шингэн хаягдал гаргах тооцоо гарч байна.

Шингэн хаягдлыг цуглуулах, зайлуулах: Бохир усны төвлөрсөн шугамд нийлүүлнэ.

Нийт 7 хүн*80л=560 л/ ус хэрэглэх тооцоо гарч байгаа бол хаягдал бохир усны хувьд нийт усны хэрэглээний 70% нь хаягдал гэж тооцвол 840л/ өдөрт буюу 2,3 м³ /өдөрт гарна. Сард 70 м³ шингэн хаягдал хэрэглээнээс үүснэ. ***

Зураг 4. Ариун цэврийн өрөө

БҮЛЭГ 3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

Хүснэгт 4. Байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ

Байгаль орчны төлөв байдлын тодорхойлолт	
Физик газарзүй:	Улаанбаатар хот, түүний орчмын нутаг дэвсгэр нь Монгол орны физик газарзүйн мужлалаар Хэнтийн уулархаг мужийн баруун урд үзүүрт Туул голын хөндийн дэнжийн хэсэгт байрладаг. Урд талаараа Төв аймгийн Сэргэлэн, Алтанбулаг, баруун талаараа Алтанбулаг, Аргалант, Баянцогт, баруун хойд талаараа Батсүмбэр, зүүн хойд болон зүүн талаараа Эрдэнэ сумтай хиллэн, дөрвөн уулын дунд, Туул голын уудам хөндийд 470444 га талбай бүхий нутаг дэвсгэрийг эзлэн оршдог. Төсөл хэрэгжүүлэх газар нь Монгол орны физик газарзүйн мужлалаар Хангай-Хэнтийн уулархаг их мужийн дэд муж болох Хэнтийн мужийн Хэнтийн захын уулсын тойрогт, байгалийн бүс бүслүүрээр Ойт хээрийн бүсэд тус тус хамаарагдах эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай нутаг юм. Улаанбаатар хот нь 1350м дундаж өндөр бүхий, 4 талдаа Богд хан уул /Цэцээ гүн 2256м/, Чингэлтэй уул /1949м/, Баянзүрх уул /1834м/, Сонгинохайрхан уул /1652м/ уулсуудаар тус тус хүрээлэгдэн орших ба хамгийн нам цэг нь Туул голын хөндийд орших Шувуун fabriкийн район /1203м/ болно. Нийслэлийн эзэмшил нутагт дэвсгэрийн хилийн цэсийн хүрээнд нийт 470.5 мян.га эдэлбэр газар хамрагдаж байгаагаас хотжилтод шууд хамаарагдах 55136га талбайн 25272.3га нь “Тохиромжтой”, 10331.5га нь “Хязгаарлагдмал тохиромжтой”, 19532.1га нь “Тохиромжгүй” ангилалд (газрын гадаргуугийн налуу, өндрийн нөхцөл байдлаас хамааран) тус тус орж байна. Түүнчлэн, Номхон далайгаас зүүн хойш 1600км, экватороос хойш 5310км, хойд туйлаас урагш 4690км алслагдмал зайд, дэлхийн цагийн 7 дугаар бүсэд оршино.
Уур амьсгалын нөхцөл:	Улаанбаатар хот нь Монгол орны төв хэсгийн жилийн 4 улирлын муж, онцлогт багтдаг. Уур амьсгалын нөхцөлөөр өвлийн улирал 10 дугаар сарын 30-наас 11 дүгээр сарын 9-ны хооронд эхэлж, дараа оны 3 дугаар сарын 10-наас 4 дүгээр сарын 3 хүртэл хотын төв хэсэгт 147-150 хоног, хот орчмын гаднах чиглэлд буюу зүүн чиглэл Тэрэлж хүртэл 140-150 хоног тус тус арай цөөн 7-10 хоног үргэлжилнэ.Хаврын улирал 3 дугаар сарын 14-өөс 29-ний хооронд эхэлж 5 дугаар сарын 15-наас 23-ны хооронд, Тэрэлж болон уулархаг нутгаар арай хожуу 6 сарын 5 гэхэд дуусна. Хаврын улирал хотын төв хэсэгт 52-53 хоног, Улаан хуарангаас Тэрэлж болон уулсын нутагт 67-75 хоног тус тус үргэлжилдэг. Хавар хотын төв орчинд агаар, хөрс их хуурайшиж, тоос шороо, шороон шуурганы давтагдал хамгийн их болдог. Салхи шуурганы хүчээс хамааран хот барилга, хашаанд салхины ачаалал ихэснэ. Авто замын үндсэн чиглэлийн дагуу авто машины хурднаас хамаарсан 2 чиглэлтэй бичил салхи үүсэн шороон шуурга байнга шуурч, тоос шороо зөөгддөг. Агаар хэт хуурайшиж хатуу хольц ихсэж тоос шороо алсад агаарын урсгалаар дамжин зөөгддөг. Зуны улирал хаврын төгсгөлөөс буюу 5 дугаар сарын 15-23-ны хооронд эхэлж 9 дүгээр сарын 5-8 болтол 105-116 хоног үргэлжилнэ. Харин хотын баруунаас Тэрэлж болон уулын өндөр ихсэх бүр зун богиносж 80-110 хоног болж цөөрнө.

	Намрын улирал хотын төв хэсэгт зуны төгсгөлөөс өвлийн эх хүртэл буюу 9 дүгээр сарын 5-8 наас 10 дугаар сарын 30-наас 11 дүгээр сарын 9 хүртэл 52-60 хоног хотын баруун хэсэгт 64-70 хүртэл хоног үргэлжилнэ.
Хөрсөн бүрхэвч:	Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэр нь хөрс-газарзүйн мужлалаар Хангайн их муж, Хэнтийн мужийн Хэнтийн захын хэсгийн тойрог, хөрсний өндрийн бүсшилийн хэвшинж бүхий Хэнтий орчмын 52, 43-р тойргуудад тус тус хамаарна. Нутгийн хойд хэсгээр ойн хөрс, уулын хар шороон, ам хөндийгөөр нуга-намгархаг хөрстэй байхад урд хэсгээр уулын хар хүрэн хөрс голчлон тархана. Туул, Сэлбэ, Дунд, Улиастай зэрэг том жижиг голуудын хөндийгөөр аллювийн хөрстэй /Эх сурвалж. Улаанбаатар хотын хөрсний төлөв байдал, бохирдолт, УБ хот, 2010 он/. Улаанбаатар хот нь Төв Азийн хөдлөлийн аюултай бүс болох Монгол Алтайн нуруу, Говь Алтайн нуруу, Хөвсгөл, Дархадын хотгоруудаас алслагдсан боловч дунд зэргийн хүчтэй хөдлөл болох өндөр магадлалтай тул газар хөдлөлийн өндөр эрсдэлтэй. Улаанбаатар хотын барилгажилтын талбайн 25 хувь нь 6 баллын бүс, 52 хувь нь 7 баллын бүс, 23 хувь нь 8 баллын бүсэд оршино.
Ургамал :	Нийслэл хот нь ойн бүс, хээрийн бүс хоёрын зааг дээрх ойт хээрийн бүсэд оршдог. Нарийвчлан үзвэл монгол орны ургамал-газарзүйн Хэнтийн уулын тайгын тойрог, Монгол дагуурын уулын ойт хээрийн тойрог гэсэн хоёр тойргийн уулзвар нутагт байдаг. Газарзүйн нөхцөлийн хувьд нийслэлийн ногоон бүс нь Улаанбаатар хотыг тойрон хүрээлэх Хэнтийн нурууны баруун захын салбар дундаж, нам уулс, тэдгээрийг тусгаарлан орших голуудын хөндийгөөс бүрдэнэ. Эдгээр уулс нь Сибирийн геоморфологийн их мужийн Хэнтийн мужид багтах хавтгайдуу оройтой, эрс хажуу бүхий дундаж уулсын системд хамаардаг. Туул голын дагуу голын эргийн дагуу ледебурын бургас зонхилж, 8 зүйлийн бургас, лавронавчит улиас, монос, өрөл, долоогоно, улаалзгана зэрэг жимст бут цөөнгүй ургана. Хотын ногоон бүсэд голын дагуу 4443 га талбай буюу 75,2 мян.шоо метр нөөцтэй бургасан шугуй, 549 га талбай буюу 48,0 мянган шоо метр нөөцтэй улиасан шугуй сийрэг тархана.

Амьтан:	Төслийн талбай нь төв суурин газар байрлах учир зэрлэг ан амьтан тохиолдох боломжгүй. Талбайд цөөн зүйл төв суурин амьдралтай шувууд хаа нэг тохиолдоно. Энд хон хэрээ, болжмор, тагтаа, шаазгай улаан хошуут жунгаа зэрэг цөөн зүйл жигүүртэн тохиолдоно. Биологийн төрөл зүйлийн нэгдсэн үнэлгээгээр монгол тарвага ба орон нутгийн гэр хорооллын орчимд амьдардаг шонхрын төрөл зүйлийг тодорхойлсон. Гэвч эдгээр төрөл зүйлийн амьтад ОНОСХШТ-ийн талбайд бүртгэгдээгүй байна. Тодруулбал, Улаанбаатар хотын хэмжээний 358га газарт 2015 онд 940 монгол тарвага (сибирийн тарвага) тоологдсон. зараа, туулай, хэрэм, хээрийн үнэг, саарал чоно, зэрлэг гахай, гөрөөс, буга, хандгай, шилүүс зэрэг нүүдэллэн ирсэн амьтад амьдардаг. Туул гол нь нэн ховор хилэм загас, нэн ховор тул загас, бараг устаж байгаа сазан загас болон арктикийн хадрангийн амьдрах орчин болж байна.
----------------	--

БҮЛЭГ 4. НӨЛӨӨЛЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

4.1. ТӨСЛИЙН БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛӨЛ, ҮРГЭЛЖЛЭХ ХУГАЦАА, ЭРЧИМ

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн төслийн баримт бичиг, зураг төсөл, төслийн талбайн орчимд хийсэн судалгаа шинжилгээний үр дүн, тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль орчны төлөв байдал, бохирдлын түвшин, агуулахын газрын тосны бүтээгдэхүүний шинж чанар зэрэгт үндэслэн магадлан жагсаах арга болох хяналтын болон асуулгын хуудасны арга, математик статистикийн аргуудыг ашиглан төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг дараах үе шаттай тодорхойлов.

1. Төслийн зорилго, техник технологи, хүчин чадал, үндсэн болон туслах үйл ажиллагаанд байгаль орчны шинжилгээ хийж эхний ээлжид анхаарах асуудлуудыг тодорхойлохын тулд нөлөөлөл үзүүлж болохуйц бүхий л эх үүсвэрүүдийг хамруулан нөлөөлөлд өртөж болзошгүй объектууд, бүх орчныг тодорхойлон ажиллалаа.

Хүснэгт 5. Төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлж болох сөрөг нөлөөллийн эх үүсвэр (Магадлан жагсаах арга)

№	Нөлөөллийн үнэлгээ хийх үед анхаарч авч үзэх асуудлууд	Хариулт
1	Тухайн нутагт физик өөрчлөл гарах эсэх	Үгүй
2	Усны нөөцийг ашиглах эсэх	Тийм
3	Усны нөөцийг хомсдолд оруулах эсэх	Үгүй
4	Байгалийн нөөц баялаг ашиглах эсэх	Үгүй
5	Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хор нөлөөтэй газрын тосны бүтээгдэхүүнийг ашиглах, хадгалах, тээвэрлэх эсэх	Тийм
6	Хатуу хог хаягдал үүсгэх эсэх	Тийм
7	Шингэн хаягдал үүсгэх эсэх	Үгүй
8	Агаарт аливаа төрлийн бохирдуулагч бодис ялгаруулах эсэх	Тийм
9	Дуу чимээ, доргио чичиргээ, гэрлийн болон дулааны нөлөөлөл, цахилгаан соронзон орон үүсгэх эсэх	Тийм
10	Ус бохирдуулах эсэх	Үгүй
11	Хүний эрүүл мэнд, амь нас, байгаль орчинд нөлөөлөхүйц осол аваар, эрсдэл гарах эсэх	Тийм
12	Үйлдвэрийн байршил нь төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө, хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй үйл ажиллагаатай зөрчилдөх эсэх	Үгүй

Үр дүн:

Төслийн үйл ажиллагааны онцлогоос шалтгаалан төсөл хэрэгжих нутагт физик газарзүйд өөрчлөлт гарахгүй. Газрын тосны агуулахын үйл ажиллагаанд технологийн ус ашиглахгүй зөвхөн байгууламжийн дотоод хэрэгцээнд буюу ажилчдын унд ахуйн хэрэгцээнд, агуулахын орчны цэвэрлэгээ зэрэгт ус ашиглах тул усны нөөцийг хомсдуулахгүй гэж үзэж байна.

Газрын тосны агуулах нь нийт 7 ажилчдын ахуйн хэрэглээнээс бохир ус гарах болно.

Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг хүлээн авах, хадгалах, түгээх явцад зохих журмын дагуу ажиллаагүй нөхцөлд эрсдэл үүсэх нөхцөлтэй.

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн орчин үеийн дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлснээр төслөөс үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулж байна.

Сүүлийн үеийн техник технологи нэвтрүүлэн ажиллах нь ажилчдад үзүүлэх эрсдэлийг бууруулах ч гэсэн ажилчид хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг сайтар хангаж ажиллаагүйн улмаас гэмтэж бэртэх, гэнэтийн осол аваар, эрсдэл үүсэж болзошгүй. Агуулахын байршлын хувьд байршлын хувьд тухайн орон нутгийн хөгжил бусад үйл ажиллагаатай зөрчилдөхгүй.

2. Анхаарах асуудлуудыг тодорхойлсны үндсэн дээр тухайн төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийн эрчим, цар хүрээ, хугацаа, шинж чанарыг магадлан жагсаах буюу хяналтын хуудасны аргаар тодорхойлж тоон ба чанарын шинжилгээ хийсэн.

Байгаль орчны суурь үнэлгээ болон Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтийн шаардлага болон манай орны нөхцөлд станцын үйл ажиллагаа, техник, тоног төхөөрөмжийг ашиглахад гарч байсан урьд өмнөх ажлын туршлага, үйл ажиллагаа болон агуулахад үйл ажиллагаа явуулах явцад гарч болох сөрөг нөлөөлөл, Дэлхийн банкнаас байгаль орчны үнэлгээний талаар 1991 онд гаргасан лавламж, НҮБ-ын Ази, Номхон далайн эдийн засаг, нийгмийн комиссоос гаргасан гарын авлага зэргийг ашигласан болно. Магадлан жагсаах арга нь нөлөөлөх зүйл байгаа-байхгүй гэсэн зарчим дээр үндэслэдэг бөгөөд сөрөг нөлөөлөл байвал “-”-ээр, эерэг нөлөөг “+”-ээр тэмдэглэдэг.

Нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчмийг илрүүлэхэд зориулагдсан бөгөөд нөлөөлөл нь шууд, шууд бус, буцах ба буцалтгүй, давхардах эсэхийг тодруулах, хугацааны хувьд урт, богино, эрчмийн хувьд ямар байхыг үзүүлдэг байна. Нөгөө нь төслийн байршил, технологийн шийдэлтэй холбоогүй төсөл хэрэгжих үеийн болзошгүй нөлөөлөл юм.

Хүснэгт 6. Байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим нь нөлөөллийн төрөлтэй уялдах байдал

№	Байгаль орчны үзүүлэлт	Нөлөөллүүд			Хугацаа		Давтамж		Эрчим		
		Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулах	Богино хугацааны	Урт хугацааны	Буцаж	Буцалтгүй	Хүчтэй	Дунд зэрэг	Сулавтар
1. Байгалийн нөөц ашиглалт, байгаль орчны асуудал											
1	Тухайн нутаг физик өөрчлөлт гарах	х				х		х			х
2	Усны нөөц ашиглах	-				-		-			-
3	Усны нөөц хомсдох	х				х		х			х
4	Байгалийн дагалдах нөөц, баялаг хомсдох	х				х		х			х
5	Газрын тосны бүтээгдэхүүн хүлээн авах хадгалах түгээх	-				-		-		-	
6	Хатуу хог хаягдал үүсэх	х				х		х			х
7	Шингэн хог хаягдал үүсэх	х				х		х			х
8	Агаар бохирдуулагч бодис ялгаруулах	-				-		-		-	

9	Дуу чимээ, доргио чичиргээ үүсэх	-			-			-		-	
10	Ус бохирдуулах	х				х		х			х
11	Осол аваар эрсдэл үүсгэх	-			-			-		-	
12	Хөгжлийн төлөвлөгөө, бусад үйл ажиллагаатай зөрчилдөх	х				х		х			х
2. Эдийн засаг, нийгмийн асуудал											
13	Нийгэм, эдийн засгийн нөлөөлөл	+				+	+			+	
14	Нийгмийн хариуцлага, соёлд нөлөөлөх	+				+	+			+	
15	Ажлын байр нэмэгдэх	+				+	+			+	
16	Хүчтэй салхи, түймэр, аюул осол	-			-			-		-	
Дүн, тоогоор		16	-	-	4	12	3	13	-	8	8
Дүн, хувиар %		100	-	-	25	75	19	81	-	50	50

Тайлбар: (+) Эерэг нөлөөлөл (-) Сөрөг нөлөөлөл (х) Ямар нэг эерэг, сөрөг нөлөөгүй

Байгаль орчны чанарын өөрчлөлт: Төслөөс байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт шууд байдлаар үзүүлэх нөлөөллийн 43.75% нь ямар нэг эерэг, сөрөг нөлөөгүй, 18.75% нь эерэг, 37.5% нь сөрөг нөлөөтэй байна. Агуулахын үйл ажиллагааны явцад газрын тосны бүтээгдэхүүн хүлээн авах, түгээх явцад дуу чимээ үүсэх, ажилчдын хэрэглээнд ус ашиглах, осол аваарын эрсдэл, агаарыг бохирдуулагч бодис ялгарах зэрэг нь дунд зэргийн эрчимтэйгээр нөлөө үзүүлж болзошгүй.

Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палеонтологийн олдвор: Үйл ажиллагааны үед байгалийн өнгө төрх өөрчлөгдөн ойр орчмын газрын хөрс, ургамлын нөмрөг технологи ажиллагаатай холбоотойгоор эвдрэлд орох зэргээр шууд бөгөөд урт хугацааны нөлөөлөл бий болох ч энэ цар хүрээ багатай байна. Тухайлбал агуулахын талбайн хэмжээтэй тэнцэхүйц өөр талбайд, эсвэл сум, багийн нөхөн сэргээлт, мод, зүлэгжүүлэлт хийх шаардлагатай байгаа газарт ногоон байгууламжийн ажлыг гүйцэтгэх ажлуудыг холбогдох ажилтан албан хаагчидтай хамтран хэрэгжүүлж болно.

Эдийн засаг нийгмийн асуудал: Нийгэм эдийн засгийн хувьд ажлын байр нэмэгдүүлэх, улсын болон орон нутгийн татварын орлого нэмэгдэх зэрэгт шууд дунд зэргийн эрчимтэйгээр эерэг нөлөөлнө. Хог хаягдлын хувьд хаягдал хатуу болон тусгай хог хаягдлыг ангилан Орон нутгийнхаа тохижилт үйлчилгээний газартай гэрээтэй байнга хамтран ажилладаг тул эерэг нөлөөллийг бий болгож байна.

4.1.1. Төслийн байршилтай холбогдох нөлөөлөл

Төслийн байршил, шийдэл, төлөвлөлт болон хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон болзошгүй нөлөөллийг 6-р хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 7. Төслийн байршил, шийдэл, төлөвлөлт болон хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон болзошгүй нөлөөллийн магадлан жагсаалт

Байгаль орчны асуудал	Нөлөөлөл байхгүй	Сөрөг үр дагавар		
		Бага	Дунд	Их
1. Төслийн байршилтай холбоотой байгаль орчны асуудал				
Төслийн байршилтай холбогдож хүн амын нүүдэл бий болох, хүн амыг зөөж байршуулах шаардлага гарах		-		
Үерийн аюулд өртөх		-		
Түүх соёлын дурсгалт газар, археологи-палеонтологийн олдворт газрыг эвдэхэд хүрэх	-			
2. Төслийн шийдэл, төлөвлөгөөтэй холбоотой байгаль орчны асуудал				
Үйл ажиллагааны болон ашиглалтын байдал нь тухайн нутагт нийцтэй эсэх, бохирдлын хяналтын сонгосон техник, тоног төхөөрөмжийн сонголтын байдал		-		
Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлийн өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх болон ажиллагсдыг гал түймэр, гэнэтийн ослоос хамгаалах, хөдөлмөр хамгааллын талаар хэрхэн төлөвлөгдсөн			+	
Үйл ажиллагааны үед гарах дуу чимээг багасгах талаар төсөлд тусгагдсан эсэх			+	
Тусгай анхаарал тавих шаардлагатай утаа, шороо, тоос гардаг эсэх			-	
3. Агуулахыг ашиглахтай холбогдож гарах байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн асуудал				
Ажиллагсдын төрөл бүрийн аваар, осолд өртөх байдал, хортой нөхцөл,		-		
4. Төсөл хэрэгжүүлэх үеийн байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн асуудал				
Төсөл хэрэгжүүлэх үеийн үйл ажиллагааны болон ашиглалтын дараах төлөвлөгөө, санхүүжилт хэр зэрэг бодитой ба шаардлага хангасан эсэх				+
Мэргэжлээс шалтгаалах өвчнөөс сэргийлэх болон хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны төлөвлөгөө, санхүүжилт бодитой эсэх				+
Хөрсний элэгдэл эвдрэлийг бууруулах, орчныг тохижуулах нөхөн сэргээх асуудал төлөвлөгөөнд хэрхэн тусгагдсан			+	
Шуурхай хяналтын үеийн хугацаа, санхүүгийн зардал тусгагдсан эсэх				+
Боломжтой арга хэмжээг нэмж авах асуудал /барилгын материалыг ашиглах/		+		
Төслийг хэрэгжүүлэх үеийн инженерийн болон санхүү-эдийн засгийн боломжийн талаарх асуудал				+
5. Төслийг ерөнхийд нь хянаж үзэх шалгуурууд				
Төслийг хэрэгжүүлэх явцад байгалийн нөөц баялгийг сүйтгэх		-		
Төслийн үр дүн нь биологийн төрөл зүйлд осолтой, аюулд хүргэх /генефондод нөлөөлөх, ховор, нэн ховордсон амьтан, ургамал устгах г.м/		-		

Төслийн шийдэл, төлөвлөгөөтэй холбогдсон байгаль орчны асуудал:

Машин техник ашиглахтай холбогдож гарах байгаль орчны асуудал: Энэ үед төрөл бүрийн машин техникийн ашиглалтаас хөрсний эвдрэл, элэгдэл, хөрсний бохирдолт,

тоосжилт бий болохоос сэрэмжилсэн удирдлага, зохион байгуулалт, сургалт сурталчилгааны ажлыг тогтмол явуулж байх шаардлагатай болно.

Төслийг хэрэгжүүлэх үеийн байгаль орчны асуудал: Газрын тосны бүтээгдэхүүний үйл ажиллагаа, түгээлтийн ажлын үед газрын хөрс, хүлээн авалт, түгээлтийн ажлын үед агаарын чанар зэрэгт сөрөг нөлөөлөл учруулах тул орчны хяналт шинжилгээг тогтмол хийж байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд тусгах, ногоон байгууламж байгуулах талбайг төлөвлөн ажиллах, санхүүжилтэд тусгаж, бодит ажил болгож байх явдал нэн чухал болно. Тус биелэлтийг засаг захиргааны байгууллагад тайлагнаж байх шаардлагатай.

Газрын тосны агуулахын аюулгүй ажиллагаатай холбоотой асуудал: MNS 4992-2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй ажиллагааны ерөнхий шаардлагыг баримталж байх шаардлагатай болно.

4.2. Төслийн технологийн үе шаттай холбогдсон голлох нөлөөллийн үнэлгээ

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний шатанд гүйцэтгэсэн хээрийн судалгаагаар судлаачдын тодорхойлсон болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээ төслийн байршил, шийдэл, төлөвлөлт, хэрэгжүүлэлттэй холбогдсон болзошгүй нөлөөллийн магадлан жагсаалт зэрэг нь нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа эрчмийг тодорхойлох, цаашилбал нөлөөллийн үр дагаврын үнэлгээг тогтоох боломжтой боловч экологийн тогтолцооны чухам ямар хэсэг нь нөлөөлөлд илүү өртөж байгааг тодорхой гаргаж илрүүлэхэд хүндрэлтэй юм.

“ААШТО” ХХК-ийн хувьд Газрын тосны бүтээгдэхүүн хүлээн авах, хадгалах, түгээх технологийн горим, хэсэг нэгжүүдийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалан байгаль орчны сөрөг нөлөөллийн асуудлыг авч үзэхдээ Леопольдын матрицын аргыг хэрэглэсэн болно. Энд нөлөөллийн чухал байдлын зэрэглэл ба нөлөөллийн болзошгүй утгыг 1-10 хүртэл оноогоор нэлээд дэлгэрэнгүй байдлаар үнэлэв /энэ аргын аргачлалыг бичих шаардлага байхгүй гэж үзлээ/. Ийнхүү үнэлгээ өгөхдөө аль болох бодит байдалд тулгуурласан нарийн мэргэжлийн шинжээчдийн дүгнэлтийг үндэс болголоо. Леопольдын матрицын арга нь дараах 3 үйлдэл хийхийг шаарддаг. Үүнд:

- Хэрэв экологийн тогтолцоонд төслийн технологийн үе шатны аль нэг үйл ажиллагаа нь нөлөөлөхөөр байвал түүнд харгалзах дөрвөлжнийг ташуу зураасаар 2 хуваана.
- Хуваагдсан хэсгийн доод талд болзошгүй нөлөөллийн чухал байдлыг 1-10 хүртэлх тоогоор үнэлнэ.
- Хуваагдсан хэсгийн дээд талд мөн 1-10 хүртэлх оноогоор болзошгүй нөлөөллийн хүчтэй эсэхийг үнэлэн бичнэ. Үүнд: 1 балл бол үнэлгээний хамгийн бага, 10 нь хамгийн их утга (нөлөөллийн) юм. Ийнхүү үнэлгээ өгөхдөө мэргэжлийн экспертүүдийн дүгнэлтийг үндэс болгосон болно (Хүснэгт 7).

Хүснэгт 8. Болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээний Леопольдын матриц

Технологийн үе шат Байгаль орчны үзүүлэлт	Агуулахын засвар тохижилтын үе	Газрын тосны бүтээгдэхүүн хүлээн авах үе	Газрын тосны бүтээгдэхүүн хадгалах үе	Газрын тосны бүтээгдэхүүн түгээх үе	Газрын тосны бүтээгдэхүүн хадгалах агуулах	Бүгд
Агаар	3/4	4/6	2/2	4/6	-	13/18
Хөрс	4/3	2/2	2/2	4/3	-	12/10
Гадаргын ус	-	-	-	2/2	2/1	4/3
Газар доорх ус	-	-	-	3/2	3/2	6/4
Ургамал	3/3	-	-	3/2	-	6/5
Амьтан	1/1	-	-	1/1	-	2/2
Геологийн тогтоц	-	-	-	-	-	-
Байгалийн үзэсгэлэнт тогтоц	-	-	-	-	-	-
Хүний эрүүл мэнд	1/1	4/5	3/3	4/5	-	12/14
Бүгд	12/12	12/13	7/7	21/21	5/3	57/56

Дээрх хүснэгтийн босоо багануудын нийлбэр дүнгээс үзвэл газрын тосны агуулахын засвар тохижилтын нефтийн бүтээгдэхүүн түгээх, хүлээн авах үеийн нөлөөгөөр агаар, хөрс, хүний эрүүл мэнд зэрэгт нөлөөтэй байх нь харагдаж байна. Нөлөөлөлд хамгийн их өртөгч нь агаар, хөрс, хүний эрүүл мэнд зэрэг байна. Нөлөөлөлд орох байдлаар ангилан хуваавал агаар орчин (13/18), хөрс (12/10), хүний эрүүл мэнд (12/14) 1-р ангилалд, ус (10/7), ургамал (6/5) 2-р ангилалд орж байна. Иймд 1 ба 2-р ангиллын өртөгчдөд нарийвчилсан судалгаа, тооцоо хийх нь зүйтэй гэж үзлээ.

4.3. АГААРЫН ЧАНАРТ НӨЛӨӨЛӨХ НӨЛӨӨЛӨЛ, ҮНЭЛГЭЭ

Агуулахын үйл ажиллагаанаас агаар орчинд үзүүлэх голлох сөрөг нөлөөллийг нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилт болон автомашины хөдөлгүүрээс ялгарах утаан дахь хорт нэгдлүүд үүснэ. Ууршсанаар нүүрстөрөгч, хүхрийн нэгдлүүд, азотын нэгдлүүд дэгдэх хэт халуун агаарт шаталт үүсгэх, дизель түлш, бензиний уур ялангуяа алкендууд алдагдах зэрэг сөрөг нөлөөлөл үүсэх ба агаар дахь хүчилтөрөгчийн хэмжээг багасгах, нүүрсхүчлийн болон хүхэрт устөрөгчийн, аммиакийн хэмжээг эрс ихэсгэхэд хүргэнэ.

Нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилт: Агуулахын үйл ажиллагааны явцад хүний үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн нэг нь нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилт юм.

Нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилт нь шингэний гадаргуугаас уур үүсэх процесс бөгөөд өөрөөр хэлбэл шингэнээс уурын фазад шилжих үйл явц юм. Нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилтын процесс нь нийлмэл процесс бөгөөд найрлага дахь нүүрстөрөгчид нь тодорхой дарааллаар ууршилтад ордог байна. Ууршилтыг дотор нь статик, динамик гэж ангилж үзэж болно.

Ууршиж буй шингэн ба хүрээлэн байгаа орчин нь бие биетэйгээ харьцангуй хөдөлгөөнгүй байгаа нөхцөлд явагдах ууршилтыг статик ууршилт гэх бөгөөд харин хөдөлгөөнтэй байгаа нөхцөлд явагдах ууршилтыг динамик ууршилт гэнэ. Статик ууршилтыг нефть ба нефтийн бүтээгдэхүүний хадгалалтын үед явагдах ууршилтаар

төлөөлөн авч үзэж болох бол динамик ууршилтыг нефтийн бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх болон борлуулах үеийн гэж үзэж болно.

Нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилт нь агаар ба дулаан солилцлын нөхцөл, агаар дахь уурын диффузын коэффициент, ханасан уурын даралт гэх мэт олон хүчин зүйлсээс хамаардаг. Бүх төрлийн нефтийн бүтээгдэхүүн нь хадгалалт ба ашиглалтын үед тодорхой хэмжээгээр ууршдаг байна. Иймд нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилтын хэмжээг Монгол улсад мөрдөж байгаа нефтийн бүтээгдэхүүний хэвийн хорогдлын нормыг тооцох журмын дагуу тодорхойлж байх шаардлагатай.

Агаарт дэгдэх нэгдлүүд, хүлцэх агууламж: Нефтийн бүтээгдэхүүн агаарт ууршихад хүний биед хортой олон тооны дэгдэмхий бодисууд ялгаруулдаг ба хүлцэх хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд хүний биед сөрөг нөлөөллүүдийг үзүүлдэг байна. Агаарт бензиний уур 0.03% болсон үеэс хүн мэдэрч эхлэх ба ийм агаараар хүн удаан амьсгалбал мэдрэлийн олон хэлбэрийн гэмтэл, булчин сулрах, ядрах, эцэж турах, хоолонд муудах зэргээр өвчилнө. Хэрэв агаарт бензиний уур 0.07-0.28% хүртэл хүн 15 минутад, 1.15-2.20% хүртэл 3 минут 2.2%-иас дээш гарвал 10-22 секундэд хордож цаашилбал үхэлд хүргэх аюултай байдаг байна.

Нефтийн бүтээгдэхүүнд байдаг зарим нэгдлүүдийн үзүүлэх нөлөөллийг дурдъя. Үүнд:

✦ **Нүүрстөрөгчид.** Нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилтаас үүссэн нүүрстөрөгчийн компонентууд нь юуны өмнө төв мэдрэлийн системийг гэмтээж ялангуяа дунд тархийг гэмтээхээс гадна зүрх судасны системийн үйл ажиллагааг доголдуулж, цусан дахь эритроцит, гемоглобины хэмжээг багасгадаг.

✦ **Бензин.** Энэ нь голчлон төв мэдрэлийн системийг гэмтээх, зүрх судасны үйл ажиллагааг доголдуулахаас гадна элэгний үйл ажиллагаа, организмын иммунобиологийн идэвхийг сааруулна. Бензиний ууршилт 10мг/м^3 болсон үед мэдрэгдэх бөгөөд зөвшөөрөгдөх дээд агууламж нь 1.5мг/м^3 байдаг.

✦ **Вензол.** Энэ нь мансууруулах бодисын төрөлд багтах ба хүний мэдрэлийн систем, цусыг хордуулах агаад их дозоор удаан үйлчилбэл мэдрэл саатах хүртэл нөлөөлөл үзүүлнэ. Хүлцэх агууламж 2.4мг/м^3 байна.

✦ **Хүхэргүстөрөгч.** Энэ нь төв мэдрэлийн системийн гэмтээх үйлчилгээтэй бөгөөд 1000мг/м^3 –ээс дээш агууламжаар үйлчилбэл үхэлд хүргэх аюултай. Агаарт байж болох хүлцэх хэмжээ 0.008мг/м^3 болно.

✦ **Хүхрийн диоксид.** Энэ нь дээд мэдрэлийн системийн гэмтээх үйлчилгээтэй бөгөөд их дозоор төдийгүй бага дозоор удаан амьсгалбал амьсгалын замын эрхтнүүдийг гэмтээнэ. Нэг удаагийн хамгийн дээд агууламж 3мг/м^3 , хоногийн зөвшөөрөгдөх дээд агууламжийг 0.085мг/м^3 байхаар нормчилно.

✦ **Бенз (а) пирен.** Энэ нь химийн канцероген бодис юм. Агаарт байж болох хүлцэх дээд хэмжээ нь 0.1мг/100м^3 –ээс бага байх ёстой.

4.4. ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗРЫН ДООРХ УСАНД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ

Төсөл хэрэгжих талбайд гадаргын болон газрын доорх усны байнгын болон түр зуурын уст цэг байхгүй тул гадаргын болон газар доорх усны нөөц, чанарт онцгой сөрөг нөлөө үзүүлэхээргүй ч дараах болзошгүй сөрөг нөлөөллийг үзүүлж магадгүй юм.

Үүнд:

1. Нефтийн бүтээгдэхүүний агуулах нь усыг алдагдал багатай ашиглахгүй бол цэвэр ус болон газрын доорх усны нөөцөд сөргөөр нөлөөлөх

2. Ахуйн хог хаягдлаа ялган ангилгаж зориулалтын саванд хийж хэвших. Хог хаягдлаа ил задгай байршуулснаар хур борооны усаар зөөгдөн хөрсний бохирдол үүсэн цаашид бага гүний болон хөрсний ус бохирдуулах эрсдэлтэй юм.
3. Газрын тосны бүтээгдэхүүнийг зөөвөрлөх хадгалах үйл явцад маш сайн анхаарал хандуулах. Бензин, түлш зэрэг асгарсан тохиолдолд хөрсөнд нэвчих улмаар гүний усанд нөлөөлөх аюултай юм.

4.5. ГАЗРЫН ГАДАРГА, ХЭВЛИЙ, ХӨРСӨН БҮРХЭВЧИД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ

Нефтийн бүтээгдэхүүний алдагдал, агаар мандал дахь ууршилтын хэмжээнээс хамаарч тухайн орчны хөрс бүрхэвчид дараах нөлөөллийг үзүүлнэ.

Үүнд:

5. Хөрсний ялзмагийн бодисын хэмжээг багасгах
6. 4 этилт хар тугалга бий болгон бохирдуулагч эх үүсвэр болох
7. Хөрсөн дэх нефть бүтээгдэхүүний зардлаас үүдэн ургамлын өсөлт зогсох
8. Ургамлын эд, эс мутацад орох
9. Хөл газрын, ургамал зарим хогийн ургамлын акселераци бий болох
10. Эцэстээ, тухайн орчин дахь хөрс, ургамлын бүрхэвч устахад хүрнэ.

4.6. УРГАМЛАН НӨМРӨГТ НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ, ҮНЭЛГЭЭ

Төслийн талбайд шатахуун их хэмжээгээр хальж асгарах, тос тосолгооны материал алдагдсан тохиолдолд тэр нь тарж хөрсөөр дамжин хөрсний бохирдуулах, цас борооны усаар дамжин ихээхэн талбайг хамран хөрсөнд нэвчин бохирдол үүсгэх нөхцөлийг бүрдүүлэх эрсдэлтэй.

- Сав, тоног төхөөрөмжийн гэмтлийг урьдчилан тодорхойлж, засварыг богино хугацаанд хийх бэлтгэл (аваарын бүс, заглушка, шаварлаг материал бэлтгэх г.м)-тэй байх
- Савны ёроолын хэсэг, ханын зузааныг нарийн мэдрэмтгий багажаар тодорхойлох, оношлох, засварлах
- Савнуудыг зэврэлтээс хамгаалах аргуудаас тохирсон аргыг сонгон авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авч хэмжээ авах,
- Дамжуулах шугам хоолойн битүүмжлэлийг байнга хянаж байх ба түүнийг зэврэлтээс хамгаалах арга хэмжээ авах
- Савны парк, ачих, буулгах талбайд хийсэн далангийн тогтворжилтыг байнга хангаж, засварлах байх
- Савны парк, буулгах эстакад, тос бусад шингэний агуулах, савлагааны байр, шугам хоолойн хэсгүүд дэх газрын гадаргыг 8 см-ээс багагүй зузаантай, нефтийн бүтээгдэхүүнд тэсвэртэй материалаар, хучилт хийх буюу цардах, цардсан талбай нь өөр дээрээ асгарсан нефтийн бүтээгдэхүүнийг цуглуулах боломжтой тодорхой хэвгийтэй, цугларсан бохир усыг тусгай хоолойгоор дамжуулан цэвэрлэх байгууламжид хүргэх боломжийг хангасан байх

- Бохирдсон хөрс, ул хөрсийг цэвэрлэх аргийг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран шийдвэрлэх, бохирдсон орчны хэмжээг гаргаж, түүнийг нэвчилтийн хил хүртэл хуулан авч, тусгаарлагч гадаргуу дээр овоолон, 18-22 %-ийн хлорын найрлагатай усаар нэвчүүлэн угааж, нефтийн бүтээгдэхүүний агуулга 0.07 мг/кг-аас ихгүй, 4 этиль хар тугалганы хэмжээг 0.05 мг/кг-аас ихгүй байх нөхцөлийг хангасан тохиолдолд буцаан байршуулж байх

БҮЛЭГ 5. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

“Байгаль орчны хамгаалах тухай” болон “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ тухай” Монгол улсын хуулиуд, Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн Сайдын 2014 оны 04-р сарын 10-ны өдрийн А-117 тоот тушаалаар баталсан “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний аргачлал”, БОАЖЯ-ны ерөнхий шинжээчийн 2018 оны 09 сарын 20 өдрийн байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний 2018/NA004 тоот ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт зэргийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газрын 2013.11.16-ны өдрийн 374 дүгээр тогтоолоор баталсан Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам, Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны А/618 дугаар тушаалаар “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”, БОНХС-ын 2014.04.10-ны өдрийн А-117 тоот сайдын тушаал Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний аргачлалын дагуу хийж гүйцэтгэв.

Хүснэгт 9. БОМТөлөвлөгөөний зардлын задаргаа

№	Зардлын ангилал	2026 онд нэгтгэн хэрэгжүүлэх (мян.төг)
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	1370.0
2	Газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвч, ногоон байгууламж	200.0
3	Хог хаягдлын менежмент	660.0
4	Осол, эрсдэлийн менежмент	2080.0
5	Удирдлага зохион байгуулалт, БОМТ тайлагнах	1350.0
6	Дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө	3000.0
7	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	660.0
НИЙТ ДҮН (мян.төг)		9320.0

5.1. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө (БОХТ) нь албан ёсны баримт бичиг бөгөөд байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах талаар авч хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө юм.

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, шаардагдах хөрөнгө зардал, дагаж мөрдөх дүрэм журам, стандартуудыг нэгтгэн үзүүлсэн. Байгаль орчны хамгаалах төлөвлөгөө (БОХТ) нь байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээнүүдийн товч тодорхойлолт бөгөөд хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийн хариуг үндэслэн жил бүр шинэчлэн, сайжруулж байх шаардлагатай юм.

Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2013 оны 04 дүгээр сарын 24-ны өдрийн А-126 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтын 2.1-д *“Төлөвлөгөөт аудитыг хоёр жил тутамд, төлөвлөгөөт бус аудитыг Засаг дарга, эсхүл байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага аудит хийлгэх шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд хийнэ”* хэмээн заасны дагуу аж ахуйн нэгж өөрийн зардлаар аудит хийлгэнэ.

Байгаль орчин-эдийн засаг

“ААШТО” ХХК –ний Нефтийн бүтээгдэхүүний агуулах төсөл нь улс орон болон бүс нутгийн ашиг орлогыг нэмэгдүүлэхэд тодорхой үүрэг гүйцэтгэнэ. Улс орны төсөвт:

- Ашгийн татвар
- Хүн амын орлогын албан татвар
- АТӨЯХАТ
- Нийгмийн даатгалын шимтгэл зэрэг төлбөрүүдийг оруулна.
- Газар ашигласны төлбөр
- Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар
- Ус ашигласны төлбөр ашиглахтай холбогдох татвар, төлбөрүүдийг оруулна.

Мөн байгаль орчныг хамгаалах зардлыг жил бүр үндсэн үйл ажиллагааны төсөвт тусгаснаар БОХТ ба БОХШХ-т тусгагдсан арга хэмжээнүүд бүрэн хэрэгжинэ.

Байгаль орчин-Удирдлага зохион байгуулалт

“ААШТО” ХХК-ний байгаль орчин хариуцсан ажилтан БОХТ болон БОХШХ-ийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж, хэрэгжилтийн үр дүн болон дараагийн жилүүдэд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүдийг тусгасан тайланг компанийн удирдлага болон байгаль орчин хариуцсан бүх шатны төр, захиргааны байгууллагад танилцуулах үүргийг хүлээнэ.

Байгаль орчны бодлого, зорилго

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь байгаль орчинд онцгой анхаарал тавьж түүнд нөлөөлж болзошгүй аливаа нөлөөллийг багасгах үүрэгтэй. Үйл ажиллагаагаа явуулж эхлэхээс өмнө өөрийн албан хаагчид болон хамтран ажиллах бусад байгууллагыг байгаль орчин хамгаалах бодлогод хамруулахаар төлөвлөх хэрэгтэй. Байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг багасгах, байгаль орчны талаарх дүрэм журмыг биелүүлэх зэргээр өөрсдийн бүх албан

хаагчид, гэрээлэгчид өөрсдийн үүргийг биелүүлж ажиллахаар төлөвлөгөөндөө тусгасан байх.

Хөрөнгө санхүүгийн эх үүсвэр

Жил бүрийн санхүүгийн төлөвлөгөөний байгаль орчин, ажилчдын эрүүл мэндийг хамгаалах арга хэмжээний зардалд тусган зарцуулж байх шаардлагатай. Төлөвлөсөн зардлын хэмжээ нь тухайн жил бүр харилцан адилгүй тогтоогдох боломжтой тул тухай бүрд нь тодруулга хийн шинэчлэн тооцно.

5.2. БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлыг төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж байгууллага жил бүрийнхээ төсөвт тусгана. Байгаль орчны үндсэн бүрдэл хэсгүүд (агаар, ус, хөрс, газрын гадарга, амьтан гэх мэт)–ээр төслийн үйл ажиллагааны хугацаанд биелүүлэх ерөнхий төлөвлөгөөг тооцож гаргасан удирдах дээд байгууллагаар баталгаажуулан, хэрэгжүүлэх шаардлагатай. Мөн төлөвлөгөөнд байгаль орчин, нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл, учирч болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, сэргийлэх арга хэмжээ, хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан болно.

(2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх + 2026 оны үндсэн арга хэмжээнүүдийг нэгтгэн хэрэгжүүлэх)

Хүснэгт 10. Байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний 2025–2026 оны нэгтгэсэн төлөвлөгөөний зардал

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг (мян.төг)	Нийт зардал (мян.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Хариуцагч
1. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ							
1.1 АГААРЫН ЧАНАР (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
1.1.1	Машин техникийн хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилт (PM10, PM2.5)	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Гадаад орчныг зохион байгуулах, ГТБ буулгах талбайг тэмдэгжүүлэх, тохижуулах	Агуулахын эзэмшлийн талбай	200.0	200.0	2026 онд	ААШТО ХХК, Байгаль орчны ажилтан
1.1.2	Агуулахын орчмын тоосжилт нэмэгдэх	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Орчмын усалгаа, цэвэрлэгээ тогтмол хийх	Агуулахын орчим	10.0/сар/	80.0	2026 оны III-X сарууд, сар бүр	ААШТО ХХК
1.1.3	Хог хаягдлын буруу хадгалалтаас үүсэх эвгүй үнэр орчинд тархах	Ахуйн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулах, тогтмол	Агуулахын орчим	10.0/сар	120.0	Жилийн туршид, сар бүр	ХАБЭА-ын ажилтан

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг (мян.төг)	Нийт зардал (мян.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Хариуцагч
		тээвэрлэлт, ариутгал хийх					
1.1.4	ГТБ буруу хадгалалтаас үүсэх хорт хий агаарт тархах	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Амьсгалах клапан, савны битүүмжлэлд улирал бүр хяналт тавих, тохируулга хийх	Агуулахын нөөцлүүр сав бүх	100.0 /улирал	400.0	2026 оны I, II, III, IV улирал	Мэргэшсэн засварчин
1.2 ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗРЫН ДООРХ УС (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
1.2.1	Гадаргын болон газрын доорх усанд нефтийн бүтээгдэхүүн нэвчих	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Хадгалалтын горимын хяналтыг сайжруулах, алдагдсан ГТБ-ийг цэвэрлэх арга хэмжээ авах	Агуулах орчмын 100м	30.0	30.0	2026 оны I улирал	Байгаль орчны ажилтан
1.2.2	Ахуйн бохир усыг ил задгай асгахаас хөрсний ус бохирдох	Ахуйн бохир усыг хөрсөнд шууд асгахгүй байх, бохирдсон хэсгийг	Агуулахын дотоод орчин	100.0	100.0	2026 оны I улирал, улирал бүр хяналт	ХАБЭА-ын ажилтан

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг (мян.төг)	Нийт зардал (мян.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Хариуцагч
		цэвэрлэх. Нүхэн жорлонг ариутган цэвэрлэх					
1.3 ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ, ГАЗРЫН ГАДАРГА (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
1.3.1	Машин механизмын хөдөлгөөнөөс хөрсөн бүрхэвч элэгдэл, эвдрэлд орох	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Тэмдэгжүүлэх, аюулгүй ажиллагааны мэдээлэл тавих	Агуулахын талбай болон 100м орчимд	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	2026 оны I улирал	ААШТО ХХК
1.3.2	ГТБ агуулахын бүрэн бүтэн байдал алдагдах, хөрсний бохирдол үүсэх	Агуулахын сав, ёмкость, дамжуулах хоолойн битүүмжлэлийг байнга шалгах, засварлах. Бохирдсон хөрсийг цэвэрлэх	Агуулахын нийт талбай	50.0 /улирал/	200.0	2026 оны I-IV улирал	Мэргэшсэн засварчин
1.4 АГААРЫН ЧАНАР (2026 оны үндсэн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
1.4.1	Агаарт хортой нэгдлүүд, утаа тархах - ГТБ ачих, буулгах явцад	Мэргэжлийн байгууллагаар агаарын чанарт шинжилгээ	Агуулахын нийт орчинд	—	Орчны хяналт шинжилгээнд тусгагдсан	2026 оны жилийн туршид	Байгаль орчны ажилтан

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нэгжийн өртөг (мян.төг)	Нийт зардал (мян.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Хариуцагч
		хийлгэж, зөвлөгөө авах					
1.4.2	Нефтийн бүтээгдэхүүний ууршилтаас хортой дэгдэмхий нэгдэл ялгарах	Дамжуулах хоолой, холболтын эд анги, нээх-хаах хавлагын битүүмжлэлийг байнга шалгах, засвар цаг тухайд нь хийх	Агуулахын бүх шугам, хоолой	20.0 /сар/	240.0	2026 оны жилийн туршид, сар бүр	ААШТО ХХК
НИЙТ ЗАРДАЛ (мян.төг)					1370.0		

5.2. НОГООН БАЙГУУЛАМЖ БАЙГУУЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Газрын тухай хуулийн 56.6. тоотод зааснаар Хот, тосгоны өнгө үзэмж, эрүүл ахуйн нөхцөлийг сайжруулах, газрыг хамгаалах, нөхөн сэргээх шаардлагын дагуу газар эзэмшигч нь эзэмшилд авсан газрын 10-аас доошгүй хувийг ногоон байгууламжтай байлгана. Тус төслийн талбайн нийт 7660 мкв талбай байна. Үүнээс нийт талбайн 10 хувиас доошгүй талбайд зохих журмын дагуу мод тарьж, зүлэгжүүлэх ногоон байгууламжтай болгох юм.

Монгол улсын барилгын норм дүрэм, ГТБ хадгалах агуулах, Шатахуун түгээх станц, галын аюулгүйн дүрэм БНБД 21-07-14-т эзэмшлийн талбайгаас 10м-ийн зай дотор үр, тариа, хөвөн, хөвөнлөг үр унадаг мод, бут тарихыг хориглоно гэж заасны дагуу төсөл хэрэгжүүлэгч нь Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль”-ийн 7.2.4-р заалтад “..Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага эзэмшлийн болон өмчлөлийн газрын 10 хувиас доошгүй талбайд зохих журмын дагуу мод тарьж, зүлэгжүүлэх” заалтын дагуу эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээн тохижуулах, талбайн орчимд мод бутыг тарих ажлыг хий ГТБ агуулахын талбайгаас 10 метрийн зайнаас гадагш хийхэд тохиромжтой.

ГТБ агуулахын орчимд ногоон байгууламжийг байгуулах, сукцесст орсон хэсэгт нөхөн сэргээлт хийх. Үүнд олон наст өвслөг ургамлаар захын хэсгийг эмжээрлэн тарих нь байгууллагын үзэмжид тохиромжтой юм. /Хөвөнлөг үр хаядаггүй өвслөг ургамал/

Ногоон байгууламжийн ургалтад анхаарал, хяналт тавих, усалгаа, тордлогоор байнга хийх, хүнд машин механизм болон хүний үйл ажиллагаагаар хугарч гэмтэх, халцарч, зулгарахаас хамгаалах арга хэмжээг авах.

Хүснэгт 11. Ногоон байгууламжийг нөхөн сэргээлтийн хэмжээний төлөвлөгөөний зардал

2. ГАЗРЫН ГАДАРГА, ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ, НОГООН БАЙГУУЛАМЖ							
2.1 НОГООН БАЙГУУЛАМЖ (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
2.1.1	Эзэмшлийн 10%-иас доошгүй талбайд ногоон байгууламж байхгүй байх	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: "Нэг тэрбум мод" хөтөлбөрийн хүрээнд ногоон төгөл байгуулах. Эзэмшлийн талбайд (7660 м² × 10%=766 м²)	Эзэмшлийн талбайн 766 м²	-	Дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгасан	2026 оны IV-V сар	ААШТО ХХК

2.1.2	Нөлөөлөлд өртсөн талбайн нөхөн сэргээлт хийгдээгүй байх	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Ажилчдын амрах орчныг тохижуулах, ногоон байгууламж, цэцгийн мандал шинээр төлөвлөх	ГТБ агуулахын орчмын талбай	-	200.0	2026 оны IV-V сар	ААШТО ХХК
2.2 НОГООН БАЙГУУЛАМЖ (2026 оны үндсэн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
2.2.1	Ногоон байгууламжийн доройтол: хугарч гэмтэх, халцарч зулгарах эрсдэл	Ургалтад анхаарал, хяналт тавих, усалгаа, тордлого тогтмол хийх, хамгаалалт тавих (цэцэрлэг, зүлэг ногоо услах)	Нийт ногоон байгууламжийн орчин	-	Дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгасан	2026 оны V-X сарууд, сар бүр	Байгаль орчны ажилтан
НИЙТ ЗАРДАЛ (мян.төг)					200.0		

Ногоон байгууламжийн төлөвлөгөө болон зардлын тооцооллыг Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.

5.3. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БОНХЯ-ны сайдын 2014.04.10-ны өдрийн А-117 дугаар тушаалаар баталсан Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах аргачлалд газрын тос олборлох, уул уурхай, цацраг идэвхт ашигт малтмалын ашиглалтын үлдэгдэл нөлөөлөлд өртөн нөхөн сэргэхгүй газарт биологийн олон янз байдлыг тухайн газартай экологийн хувьд төстөй нөхцөлд дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөг гаргана гэж заасан байна.

Тус төсөл нь газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулахын үйл ажиллагаа эрхэлдэг бөгөөд олборлолтын шинжтэй биш ч төсөл хэрэгжүүлэгч “ААШТО” ХХК нь үйл ажиллагааны явцад үүсэх үлдэгдэл нөлөөллийг дүйцүүлэн бууруулах, орон нутгийн экологийн тэнцвэрийг хадгалах зорилгоор Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Нэг тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд дүйцүүлэн хамгаалах ногоон байгууламжийг сайн дурын үндсэн дээр төлөвлөн хэрэгжүүлнэ.

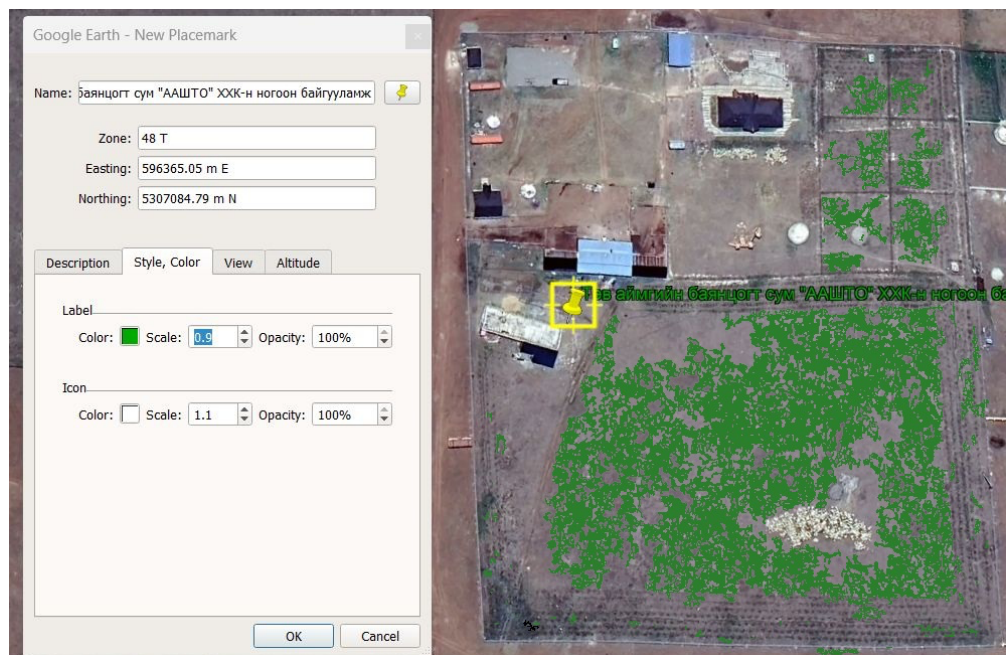
Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг төслийн талбайтай экологийн хувьд төстөй нөхцөл бүхий Төв аймгийн Аргалант сумын Хөшөөт 2-р багийн нутаг “Цагаан хөтөл” хэмээх газарт хэрэгжүүлнэ. Тарилт хийх байршлын солбицол: UTM бүс 48Т, зүүнш (Easting) 596365.05 м, хойшид (Northing) 5307084.79 м. Тарьсан модны амьдрах чадварыг хангах усалгаа, арчилгааг тогтмол хийж, хэрэгжилтийг холбогдох төрийн байгууллагад тайлагнаж байна.

Хүснэгт 12. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний зардал

5. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ							
5.1 ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ НОГООН БАЙГУУЛАМЖ (“Нэг тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд)							
5.1.1	Төслийн үйл ажиллагааны үлдэгдэл нөлөөллийг дүйцүүлэн бууруулах шаардлагатай	“Нэг тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд экологийн хувьд төстөй нөхцөлд мод, бутны суулгац тарьж ногоон төгөл байгуулах. Тарьц, суулгац худалдан авах	Төв аймгийн Аргалант сум, Хөшөөт 2-р баг, “Цагаан хөтөл” (UTM 48Т; E 596365, N 5307085)	500 ш суулгац	2000.0	2026 оны намар хаврын саруудад	ААШТО ХХК
5.1.2	Тарьц суулгацыг тарих, газар бэлтгэх шаардлагатай	Газар бэлтгэх, нүх ухах, тарилт хийх ажил (ажиллах хүч, тээвэр, багаж хэрэгсэл)	Төв аймгийн Аргалант сум, Хөшөөт 2-р баг, “Цагаан хөтөл” (UTM 48Т; E 596365, N 5307085)	500.0	500.0	2026 оны V сар	ААШТО ХХК

5.1.3	Тарьсан модны амьдрах чадварыг хангах шаардлагатай	Усалгаа, тордлого, арчилгаа, хамгаалалт хийх (эхний жилийн арчилгаа, амьдралтыг хангах)	Төв аймгийн Аргалант сум, Хөшөөт 2-р баг, “Цагаан хөтөл” (UTM 48T; E 596365, N 5307085)	500.0	500.0	2026 оны V-IX сар	ААШТО ХХК, Байгаль орчны ажилтан
НИЙТ ЗАРДАЛ (мян.төг)					3000.0		

Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний нийт зардал 3,000,000 (гурван сая) төгрөгийг төслийн санхүүжилтээс шийдвэрлэж, биелэлтийг холбогдох засаг захиргааны байгууллагад тайлагнана.

Зураг 5. Дүйцүүлэн хамгаалах зорилгоор хэрэгжүүлж буй ногоон байгууламж талбайг байршил

5.4. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Тухайн төсөл хэрэгжиж буй газар нь Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн 20-р хорооны нутагт байрлана. ГТБ-ны агуулахын ойр орчимд айл өрх байхгүй болно.

5.5. ТҮҮХ СОЁЛЫН ДУРСГАЛЫГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн үйл ажиллагаа явуулж буй тус газар нь суурьшлийн бүсийн нутагт байрлана. Тухайн талбайд түүх соёлын дурсгалт зүйл байхгүй бөгөөд төслийн хэрэгжилтийн үед ямар нэг зүйл илэрсэн үед мэргэжлийн байгууллагад мэдэгдэх, арга хэмжээ авна.

5.6. ГАЗРЫН ТОСНЫ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Газрын тосны гаралтай бүтээгдэхүүнийг түгээх, тээвэрлэх, хадгалах явцад технологийн горимыг чанд сахихгүй байх, ажиллагсдын хайнга ажиллагаа зэргээс үүдэн осол гарвал нефтийн гаралтай бүтээгдэхүүний хор аюулаас үүдэн бий болох эрсдэл, үр дагавар нь ноцтой тул урьдчилан сэргийлэх иж бүрэн арга хэмжээ авч, эрсдэлийг бууруулах, аюулгүй байдлыг хангах талаар бэлтгэл ажлыг зохих журмын дагуу хийсэн байх зайлшгүй шаардлагатай.

Газрын тосны гаралтай бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх, буулгах ажлыг ачаалал, хөл хөдөлгөөн харьцангуй багатай үед гүйцэтгэх нь тохиромжтой. Нефтийн гаралтай бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх, хадгалах, түгээхэд болзошгүй аюулаас урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд бэлэн байдлыг хангах, осол эрсдэлээс хамгаалах, хоргүйжүүлэх, саармагжуулах, гал унтраах арга хэмжээг шуурхай авах нөхцөлийг бүрэн бүрдүүлэх шаардлагатай.

Хүснэгт 13. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал

3. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТ							
3.1 ГАЛ ТҮЙМЭР, ТЭСРЭХ, ДЭЛБЭРЭХ ЭРСДЭЛ (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
3.1.1	ГТБ алдагдах, тарсан бүтээгдэхүүн шалтгаант гал түймэр гарах	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Гал унтраах хэрэгсэл (CO2 баллон, хатуу пороош), ус, элс, хүрз, холбооны хэрэгсэлтэй болох. Гал унтраах самбар,	Агуулахын нийт талбай	-	500.0	2026 оны I улирал	ААШТО ХХК, Байгаль орчны ажилтан

		тэмдэгжүүлэлт шинэчлэх					
3.1.2	ГТБ ачих, буулгах явцад асгарал, алдагдал гарах	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Асгарлыг саармагжуулах материал (элс, шороо, хүрз, цэвэрлэгээний бодис) бэлдэх. Ачаалал буулгалтын журам боловсруулах	ГТБ агуулахын дотоод орчин	300.0	300.0	2026 оны I улирал	ААШТО ХХК
3.2 АЖИЛЧДЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ — СУРГАЛТ (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
3.2.1	Ажилтнуудын аюулгүй ажиллагааны мэдлэг дутмаг байснаас осол гарах	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: ХХАА-ны гарын авлага боловсруулах, аюулгүй ажиллагааны самбар шинэчлэх. Сургалт зохион байгуулах (жилд 2 удаа)	Нефтийн бүтээгдэхүүнийг ачиж буулгах, тээвэрлэх, хадгалах үйл ажиллагаа	100.0	200.0	2026 оны II, IV улирал	ААШТО ХХК, Мэргэжлийн байгууллага
3.2.2	ГТБ-ний хор нөлөөнд ажилчид өртөх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хувцас, бээлий, амны хаалт, хамгаалалтын шил нийлүүлэх. Бүх ажилчдыг хамруулах	Агуулахын бүх ажилтан (7 хүн)	80.0/хүн	560.0	2026 оны I улирал, жилд 1 удаа	ААШТО ХХК
3.3 ЦААШИД ТОГТМОЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЭРСДЭЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭ (2026 оны үндсэн арга хэмжээ)							
3.3.1	Цаг агаарын үзэгдэл, ажилчдын хариуцлагагүй	Цаг агаарын мэдээг байнга авч ажиллагаатай уялдуулах. Сар	Агуулахын нийт үйл ажиллагаа	20.0/сар/	240.0	2026 оны жилийн туршид, сар бүр	Байгаль орчны ажилтан, ХАБЭА

	байдлаас болзошгүй осол гарах	бүрийн аюулгүй ажиллагааны хяналт шалгалт хийх. Тэмдэгжүүлэлт байнга хэвийн байлгах					
3.3.2	Болзошгүй аюул ослын үед шуурхай хариу үйлдэл хийх чадавхи байхгүй байх	Болзошгүй аюул ослын мөнгөн хуримтлал бүрдүүлэх, яаралтай холбооны жагсаалттай болох, байнгын бэлэн байдалд байх	Агуулахын удирдлага	—	280.0	2026 оны I улирал (бүрдүүлэх)	ААШТО ХХК
НИЙТ ЗАРДАЛ (мян.төг)							2080.0

Барилгын ажилд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлага хангах нийтлэг журамын дагуу барилгын ажлын үед осол аваарь гарахаас урьдчилан сэргийлэн дараах багаж хэрэгсэл болон тохирох тэмдэг тэмдэглэгээг ашиглана.

Зураг 6. Гал унтраах хэрэгсэл

Зураг 7. Аюулгүй ажиллагааны тэмдэг, тэмдэглэгээ

5.7. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэж буй хог хаягдлын хэмжээг багасгах, аль болох хог хаягдал хэмжээг гэх, түүнийг дахин ашиглах болон дахин боловсруулах замаар гарсан хог хаягдлын хэмжээг бууруулах, үлдсэн хог хаягдлыг хүрээлэн буй орчинд аюулгүй байдлаар устгах 3R зарчмыг баримтлан ажиллах шаардлагатай. Хог хаягдлын сөрөг нөлөөлөл болон түүний хэмжээг бууруулахад доорх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Эдгээрт:

Хүснэгт 14. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

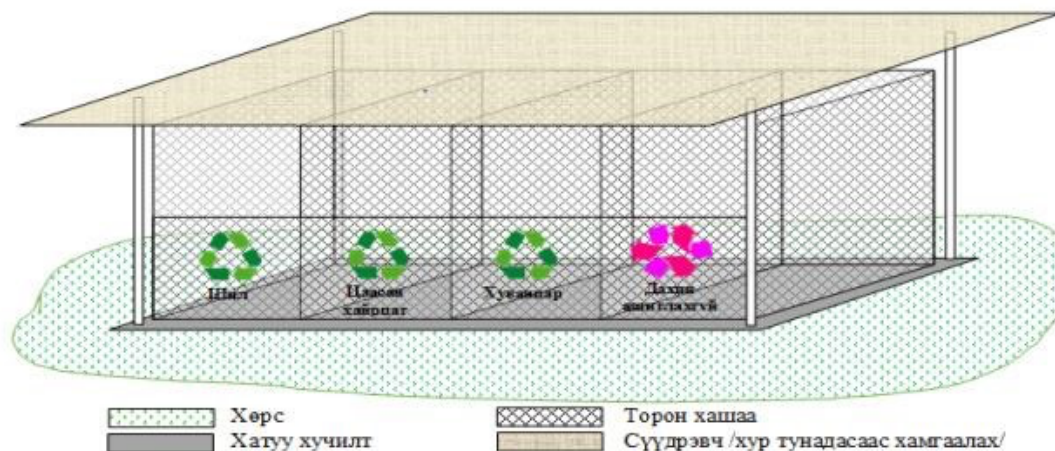
4. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ							
4.1 ХАТУУ ХОГ ХАЯГДАЛ (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
4.1.1	Хатуу хог хаягдлын буруу хадгалалт, ангилалгүй зайлуулалт	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: 3-аас дээш тасалгаатай, бетонон суурьтай хогийн цэг байгуулах, хашиж тэмдэгжүүлэх	Агуулахын эзэмшлийн талбай	150.0	150.0	2026 оны I улирал	ХАБЭА-ын ажилтан
4.1.2	Дахин ашиглагдах хог хаягдлыг буруу зайлуулснаас орчны бохирдол	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Хогийн хэмжээг мэргэжлийн байгууллагаар тогтоолгох, ангилах журам хэвшүүлэх	Агуулахын дотоод орчин	50.0	50.0	2026 оны I улирал	ХАБЭА-ын ажилтан
4.2 ХАТУУ ХОГ ХАЯГДАЛ (2026 оны үндсэн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
4.2.1	Хатуу хог хаягдлын хуримтлал, орчны бохирдол	Хогийг тогтмол хугацаанд байгаль орчинд халгүйгээр тээвэрлэж хаях (ТҮК-тай гэрээ). Хогийн цэгийн сар тутмын ариутгал, цэвэрлэгээ	Хатуу хог хаягдлыг цуглуулах газар	10.0/сар/	120.0	2026 оны жилийн туршид, сар бүр	ХАБЭА-ын ажилтан
4.2.2	Аюултай хог хаягдал (хаягдал аккумулятор г.м) буруу устгалт	Хаягдал аккумулятор болон аюултай хог гарсан тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ хийж зайлуулах	Агуулахын дотоод орчин	Үйл ажиллагаагы	Үйл ажиллагааны зардал	Тухай бүрд, 2026 онд	ХАБЭА-ын ажилтан

4.3 ШИНГЭН ХОГ ХАЯГДАЛ (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх + 2026 оны үндсэн арга хэмжээ)							
4.3.1	Ахуйн шингэн хаягдлаас газрын доорх ус, хөрс бохирдох	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Ахуйн хэрэглээнээс гарах шингэн хаягдлыг зайлуулах, нүхэн жорлон биостандарт шаардлага хангуулах, Био-бие засах газар байгуулах	Шингэн хог хаягдлыг цуглуулах газар	-	200.0	2026 оны I-II улирал	ААШТО ХХК, ХАБЭА-ын ажилтан
4.3.2	Үйлдвэрлэлийн шингэн хаягдал (ГТБ-ний бохирдсон ус) зайлуулалт	ГТБ-ны бохирдсон шингэнийг тусгай саванд цуглуулан мэргэжлийн байгууллагаар зайлуулах	Агуулахын шингэн хаягдлын цэг	10.0/сар	120.0	2026 оны жилийн туршид, сар бүр	ХАБЭА-ын ажилтан
4.4 ХОГ ХАЯГДЛЫН АНГИЛАЛ, БҮРТГЭЛ (2026 оны үндсэн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
4.4.1	Хог хаягдлын бүртгэл, мэдээлэлгүй байдал	Хог хаягдлын нэр төрөл, хэмжээг бүртгэх журмыг хэвшүүлэх, тайлан гаргах	Агуулахын нийт үйл ажиллагаа	20.0	20.0	2026 оны жилийн туршид	Байгаль орчны ажилтан
НИЙТ ЗАРДАЛ (мян.төг)							660.0

Дагаж мөрдөх хууль , журам, стандарт:

- Хог хаягдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/ 2017.05.12/
- БОНХ-ын Сайдын 2014-оны 04-р сарын 09-ний өдөр А-185 тоот -Хог хаягдлын мэдээллийн санг бүрдүүлэх, мэдээллээр үйлчлэх журам.
- Хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, эргүүлэн ашиглах, устгах журам

Доод суурь нь хатуу хучилттай, дээр нь хур тунадас унахааргүй сүүдрэвч маягийн хаалттай, ханан тал нь салхи чөлөөтэй нэвтрэхүйц торон байх шаардлагатай хог хаягдлын цэгийг доорх зургаар харуулав.

Зураг 8. Хог хаягдлын цэгийн шийдэл

Ахуйн бохир ус, мөн газрын тосны бүтээгдэхүүнээр бохирдсон бохир шингэн, бие засах газрын бохир шингэн болно. Агуулахын бие засах газарт шатахуун худалдан авахаар ирсэн үйлчлүүлэгч иргэд үйлчлүүлдэг учраас Био-бие засах газрыг байгуулах нь хөрс, газрын доорх усны бохирдлыг багасгах гол эх үүсвэр юм. Иймээс байгаль орчны зөвлөх байгууллагын зүгээс дараах Био бие засах газрыг санал болгож байна.

Эх үүсвэр: Ажилчдын ахуйн хэрэглээнээс гарах бохир шингэн, мөн цэвэрлэгээнээс гарах газрын тосны бүтээгдэхүүнээр бохирдсон шингэн хаягдал гарах магадлалтай.

Ажилтны буруутай үйл ажиллагаанаас шатахуун хадгалах резервуарт орлого авах үед болон ачилт хийх явцад резервуарыг халах болон бусад шалтгаанаас шатахуун асгарах замаар шингэн хаягдал үүсэх эрсдэлтэй. Иймд ажиллагсад технологийн үйл ажиллагааны явцад маш анхаарал болгоомжтой байх шаардлагатай.

Хатуу хог хаягдал (XXX)-ын менежмент

Ахуйн хог хаягдал: ГТБ-ны агуулах нь шатахууныг хадгалах түгээх үйл ажиллагааг **хүн өдөрт 6 хүн ажиллана**. Агуулахаас ажилчдын ахуйн хог хаягдал, хэрэглээнээс гарсан бичгийн цаас, хоол хүнсний хаягдал, хүмүүсийн эдэлж, хэрэглэж байсан эд, гутал хувцасны уранхай, тасархай

болон бусад эд зүйлс гарах бөгөөд нэг хүнээс хоногт **1.5кг хуурай хог хаягдал гарна гэж тооцвол үйлдвэрээс 9кг/хоног, 750кг/сар, 3240кг/жил хог хаягдал гарна.**

Хатуу хогийг цуглуулах, зайлуулах: Агуулахын ахуйн хэрэглээнээс гарч байгаа хатуу хог хаягдлыг зориулалтын тасалгаатай, тагтай саванд цуглуулж аймгийн ТҮК-тай гэрээ байгуулан 30 хоногт нэг удаа ачуулж байх хэрэгтэй.

5.8. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагаа болон нефтийн бүтээгдэхүүнтэй харьцаж ажиллах ажилтан албан хаагчдыг үр бүтээлтэй, осол авааргүй ажиллуулах тулд Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны арга хэмжээг цаг тухай төлөвлөн, ажиллагсадд улирал бүр зааварчилгаа өгүүлэх, үе шаттайгаар хянан шалгах арга хэмжээнүүдийг өөртөө багтаасан Компанийн Хөдөлмөр Хамгаалал, Аюулгүй Ажиллагааны (ХХАА) системийг бий болгож түүн дээр үндэслэн, олон улсын болон Монгол улсын холбогдох хууль тогтоомжуудын шаардлагуудад нийцсэн журам стандартуудыг харьяалагдах байгууллагуудтай хамтран боловсруулж, батлуулан (Монгол улсын засгийн газраас 2005 онд баталсан ХХАА, эрүүл ахуйн орчныг сайжруулах үндэсний хөтөлбөрийн 2.1.4, 2.1.6 заалтад тулгуурлан) мөрдөж ажиллана.

Хүснэгт 15. Байгаль орчны менежментийн хүрээнд хэрэгжүүлэх ажил

5. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ, БОМТ ТАЙЛАГНАХ							
5.1 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ УДИРДЛАГА (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх + 2026 оны үндсэн арга хэмжээ)							
5.1.1	2025 оны БОМТ-н ажлыг нөхөн хэрэгжүүлэх	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын үүрэг хариуцлагын дотоод журмыг шинэчлэн батлах, мөрдөх	Байгаль орчны ажилтан, удирдлага	100.0	100.0	2026 оны I улирал	ААШТО ХХК
5.1.2	2026 оны байгаль орчны аудит хийлгэх	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Байгаль орчны	Агуулахын бүх үйл ажиллагааг хамруулан		1000.0	2026 онд	Аудитын эрх бүхий байгууллага

		аудитын тайлан хийлгэх (хоёр жил тутамдын журмын дагуу)					
5.2 ТАЙЛАГНАЛ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ (2026 оны үндсэн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
5.2.1	БОМТ хэрэгжилтийн тайлан БОАЖГ-т илгээх	Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОАЖГ-т хүргэн өгөх (2026 оны XI сар)	Нийт БОМТ-ийн хэрэгжилтийг хамруулан	50.0	50.0	2026 оны XII сар	ААШТО ХХК, Байгаль орчны ажилтан
5.2.2	Оролцогч талуудад БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах	БОМТ хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч иргэдийн нийтийн хуралд хагас жил тутамд танилцуулга хийх	20-р хорооны иргэдийн нийтийн хурал	100.0	200.0	2026 оны VI, XII сар (2 удаа)	ААШТО ХХК
5.2.3	Байгаль орчны мэдээллийн сан байхгүй байдал	Бүх төрлийн зөвшөөрөл, тайлан, шинжилгээний хариу, өгөгдлүүдийг өгөгдлийн санд бүртгэж хадгалах	Удирдлагын бичиг баримтын санд	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	2026 оны I улирал эхлүүлэх	Байгаль орчны ажилтан
5.2.4	Орон нутгийн засаг захиргаатай байгаль орчны хамтарсан уулзалт зохион байгуулах	Байгаль хамгааллын аймаг, сумын ажилтнуудын оролцоог идэвхжүүлэх уулзалт, зөвлөгөө жил бүр зохион байгуулах	Орон нутгийн холбогдох байгуулагатай	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	Дотоод үйл ажиллагааны зардал	2026 оны II улирал	ААШТО ХХК
НИЙТ ЗАРДАЛ (мян.төг)							1350.0

5.9. 5.10. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн нутагт байрлах Агуулахын үйл ажиллагааны явцад ус, хөрс, агаарт үүсэх бохирдол, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг бүрд орох аливаа өөрчлөлтийг илрүүлэх, түүнийг бууруулах, арилгах зорилгоор байгаль орчны төлөв байдалд тодорхой орон зайд, тодорхой хугацааны дотор, тодорхой давтамжтайгаар ажиглалт, хэмжилт, хяналт явуулах зорилго бүхий орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг “ААШТО” ХХК боловсруулна.

Агуулах нь үйл ажиллагааныхаа явцад байгаль орчинд учруулж буй нөлөөлөл, түүний хэмжээ, цар хүрээ, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд гарч буй өөрчлөлтийг хянаж, байгаль орчныг хамгаалах ажлын үр дүнд тулгуурлан цаашид авах арга хэмжээг нарийвчлан төлөвлөх зорилгоор орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчны төлөв байдалд өөрчлөлт орох, бохирдлын хэмжээ байгаль орчны стандарт, норм нормативаар тогтоосон хэмжээнээс хэтэрч илрэх тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагад яаралтай хандаж, холбогдох арга хэмжээг нэн даруй авах хэрэгтэй.

Ажлын байрны эрүүл ахуйн хяналт-шинжилгээ

- ✓ MNS 6767: 2019. Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Ажлын байрны гэрэлтүүлгийн норм, хэмжих аргад тавигдах ерөнхий шаардлага
- ✓ MNS 12.0.006 – 1989. Хөдөлмөр хамгааллын стандартын систем. Үндсэн дүрэм. Системийн бүтэц. Хөдөлмөр хамгааллын стандартын систем. Хөдөлмөр хамгааллын хэмжилзүйн хангалт.
- ✓ MNS 12.099- 1991. Хөдөлмөр хамгааллын стандартын систем. Эмэгтэйчүүд, насанд хүрээгүй хүмүүсийг ажиллуулахыг хориглох ажлын байрны нөхцөл.
- ✓ MNS 4969 – 2000. Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй.
- ✓ MNS 6770:2018. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй. Механик доргион-Ажилтны бүх биед дамжих доргионы өртөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнд тавих ерөнхий шаардлага
- ✓ MNS 5010-2001. Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Ажлын байрны агаар дахь тоосны агуулгыг хэмжихэд тавигдах ерөнхий шаардлага.
- ✓ MNS 5080-2008. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал. Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Хөдөлмөрийн нөхцөл, түүний ангилал, хүчин зүйл. Хөдөлмөрийн нөхцөлийн үнэлгээ.
- ✓ MNS 5150-2002.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй.

Цахилгааны аюулгүй ажиллагаа Ерөнхий шаардлага

Хүснэгт 16. Байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

6. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР							
6.1 АГААРЫН ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх + 2026 оны үндсэн арга хэмжээ)							
6.1.1	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ хийх	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: NO ₂ , SO ₂ , CO ₂ , O ₂ -ийн агуулга, тоосжилтыг итгэмжлэгдсэн лабораторид хяналт шинжилгээ хийлгэх (жилд 2 удаа, II, VIII сарууд)	Шатахуун агуулах сав, буулгалтын худаг, түгээгүүрийн арал орчимд дээж авах	80.0	160.0	2026 оны II, VIII сар	Байгаль орчны төв лаборатори
6.2 УСНЫ ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх + 2026 оны үндсэн арга хэмжээ)							
6.2.1	Гадаргын болон газрын доорх усны чанарын хяналт	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Ойролцоох худаг, булаг, гадаргын урсцаас pH, цайр, кадми, хар тугалга, хүнцэлийн агуулгыг хяналт шинжилгээний лаборатороор тодорхойлуулах (жилд 2 удаа)	Агуулахын орчмын усны цэг	50.0	100.0	2026 оны II, VIII сар	Шинжилгээний лаборатори
6.3 ХӨРСНИЙ ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ (2025 оны нөхөн хэрэгжүүлэх + 2026 оны үндсэн арга хэмжээ)							
6.3.1	Хөрсний бохирдлын хяналт	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Хөрсний үржил шимийн	Агуулахын эзэмшлийн талбайн хөрсний дээж	50.0	100.0	2026 оны II, VIII сар	Шинжилгээний лаборатори

		өөрчлөлт, бохирдлыг итгэмжлэгдсэн лаборатороор тодорхойлуулах. Нефтийн бүтээгдэхүүний агуулгыг хэмжих (жилд 2 удаа)					
6.3.2	Дуу чимээ, шуугианы хяналт шинжилгээ	2025 онд батлуулаагүй тул 2026 онд нөхөн хэрэгжүүлэх: Агаар дахь дуу чимээний түвшинг MNS6768:2019 стандартын дагуу хэмжүүлэх (жилд 2 удаа)	Агуулахын ойролцоох орчин	50.0	100.0	2026 оны II, VIII сар	Шинжилгээний лаборатори
6.4 АЖЛЫН БАЙРНЫ ЭРҮҮЛ АХУЙН ХЯНАЛТ (2026 оны үндсэн хэрэгжүүлэх арга хэмжээ)							
6.4.1	Ажлын байрны агаарын чанар, хорт бодисын концентрацийн хяналт	Ажлын байрны агаарт хорт бодисын концентрацийг MNS4991-2000 стандартаар хянах (жилд 2 удаа)	Агуулахын ажлын байр	100.0	200.0	2026 оны II, VIII сар	Шинжилгээний лаборатори
НИЙТ ЗАРДАЛ (мян.төг)							660.0

Хяналт шинжилгээ явуулах үзүүлэлт	Орчны агаар дахь CO2 N02, SO2, нийт жинлэгдэгч бодисын агууламжийг тодорхойлуулна.
Агаарын шинжилгээний төрөл хэлбэр	Агаарын сорьц авч итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжилгээ хийлгэнэ.

Хяналт шинжилгээ авах байршил	Шатахуун агуулах сав, буулгалтын худаг, түгээгүүрийн арал орчим, болзошгүй газруудаас сонгон авна.
Хяналт шинжилгээ явуулах хугацаа график	2, 8 саруудад агаарын дээж, сорьц авч шинжлүүлнэ
Хяналт шинжилгээ явуулах аргачлал	- MNS 0017-2-5-12:1988, Агаар дахь хүхэрлэг хийн хэмжээг тодорхойлох фотоколориметрийн арга - MNS 130 4221:2002, Агаарын чанар. Орчны агаарын хүхрийн давхар ислийн агуулгыг тодорхойлох - MNS 0012-1-003:1982, Нүүрстөрөгчийн ислийн хэмжээг тодорхойлох арга - MNS 0017-2-5-11:1988, Агаар мандал. Агаар дахь азотын давхар ислийн хэмжээг тодорхойлох фотоколориметрийн арга - ISO 10313:1993, Гадаад орчны агаар - хими люминесценцийн аргаар озоны хэмжээг тодорхойлох арга - MNS 4048:1988, Агаар мандал. Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS 5365:2004, Агаарын чанарын нийтлэг асуудал. Нарийн ширхэгтэй тоосыг тодорхойлох арга - MNS 5061:2001, Ажлын байрны агаарт байгаа нүүрсхүчлийн хийн хэмжээг тодорхойлох эзлэхүүний арга - MNS 0012-079:1991, Ажлын байрны агаарт хар тугалга тодорхойлох арга - MNS 0012-043:1991, Ажлын байрны агаарын исэлдэх чанарыг тодорхойлох арга - MNS 5387:2004, Ажлын байрны агаарын температур, чийглэгийг хэмжих арга - MNS 5077:2001, Ажлын байрны агаарын урсгалын хурдыг хэмжих арга

	- MNS 6768:2019 ХХАА. Ажлын байранд шуугианыг хэмжих арга
Шаардагдах тоног төхөөрөмжүүд	Сорьц, дээжийн шинжилгээг хийлгэхээр сонгосон лабораторийн тоног төхөөрөмжүүдийг ашиглана.
Үр дүнгийн бүртгэл	Хяналт шинжилгээний бүртгэл тайланг эрх бүхий байгууллагаас гаргасан маягтын дагуу хөтөлнө.
Мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах, тайлагнах	Хяналт шинжилгээний үр дүнг дүгнэн зохих арга хэмжээг авч ажиллах ба нэгдсэн дүн, бүртгэл, тайланг жил бүрийн XII сард багтаан нийслэлийн байгаль орчны газарт хүргүүлж байна.
Шаардагдах хөрөнгө	Лабораторийн үнэлгээгээр

5.10. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ

Төсөл хэрэгжүүлэгч жил бүр БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлан хүргүүлэх мөн төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн хорооны иргэдийн нийтийн хуралд БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар танилцуулгыг хагас жил тутамд хийнэ.

Хүснэгт 18. БОМТ-ний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохихон байгуулах газар
Байгаль орчин уур амьсгал өөрчлөлтийн яам	2026 оны БОМТ хүргүүлэн батлуулна.	Бомт болон хэрэгжилтийн явцаас төслийн үйл ажиллагаа, байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээнүүдийг агуулсан байна.	Жил бүр 12-р сарын дотор зардлын асуудлыг доор дурдав.	Өмнөх оны БОМТ хэрэгжилтийг хүлээн авч дүгнэх, дараа жилийн төлөвлөгөөг хянан батлах ажлын 21 хоногт багтааж шийдвэрлэн э. Дүгнэлт авна.	Тухайн жилийн БОМТ хэрэгжилттэй холбогдсон хариуцлагыг төсөл хэрэгжүүлэгч бүрэн хариуцна. Төсөл хэрэгжүүлэгч тухайн жилийн БОМТ боловсруулахдаа байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаас мэргэжил, арга зүйн туслалцаа авч болно.
БО-ны алба	БО-ны аудитын тайлан	Тухайн төслийн байгаль орчны талаарх авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээний нийцэл, үл нийцлийн талаарх	2 жил тутам, химийн бодисын менежментийн хэсэгт тусгасан	Дүгнэлт зөвлөмж гарна.	Байгаль орчны аудит хийх эрх бүхий компани, аж ахуйн нэгжээр тайланг хийлгэнэ.

		зөвлөмжүүдийг агуулсан байна.			
Оролцогч талууд байгууллагууд	Мэдээллийн сан үүсгэх	Бүх төрлийн зөвшөөрөл, тайлан, шинжилгээний хариу, өгөгдлүүдийг өгөгдлийн сан үүсгэн хадгалж байх шаардлагатай	Яаралтай эхлүүлэх. Үйл ажиллагаа ны зардлаас	Өгөгдлийн санг мэргэжлийн байгууллага -тай хамтран хэрэгжүүлж болно.	Төсөл хэрэгжүүлэгч

Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн нефть хангамжийн агуулах нь жил бүр БОМТ-н дагуух хэрэгжилтийг хангасан тухай болон дараа жилийн төлөвлөгөөний тайланг бэлтгэн орон нутгийн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлж, тайлагнаж батлуулах үүрэг хүлээнэ. Тухайн салбарын байгаль орчин, аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн инженерийн цалин болон удирдлага зохион байгуулалтын зардлаар тодорхойлогдоно.

ХАВСРАЛТ МАТЕРИАЛ

НИЙСЛЭЛИЙН БАЯНГОЛ ДҮҮРГИЙН 20 ДУГААР ХОРООНЫ ЗАСАГ ДАРГЫН АЖЛЫН АЛБА

Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, Энхтайваны өргөн чөлөө,
16102 Утас:70181198

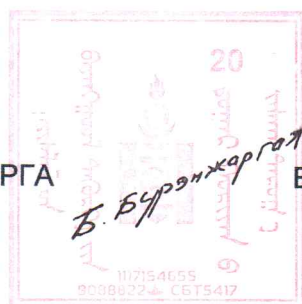
2026 оны 01 сарын 15 өдөр

Улаанбаатар хот

НИЙСЛЭЛИЙН ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ГАЗАР-д/т уламжлав.

Тус хорооны нутаг дэвсгэрт үйлдвэрийн бүс, Эрчим хүчний гудамж 35/01 тоот хаягт байрлах “ААШТО” ХХК-ийн нефть бүтээгдэхүүний агуулах нь одоогоор ямар нэгэн үйл ажиллагаа явуулаагүй болохыг үүгээр тодорхойлов.

ЗАСАГ ДАРГА

Б.БҮРЭНЖАРГАЛ

Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ТӨВ АРХИВЫН ГАЗАР

2018.08.23.

003037472

“ААШТО” ХХК-д

“Ганморьт бор” ХХК нь нэрээ өөрчилж “ААШТО” ХХК болсныг 2018 оны 05
дугаар сарын 09-ний өдөр улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн байна.

АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН

Г.ХҮЧИТБААТАР

 МОНГОЛ УЛС ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ 000253016		
2006.02.03	9011070101	
/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /	/ Хувийн хэргийн дугаар /	
	2731703	
	/ Регистрийн дугаар /	
ААШТО	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	
/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /		
Дүрэм		
/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /		
Тогтоол	01	2002.12.04
/ шийдвэрийн нэр /	/ дугаар /	/ он, сар, өдөр /
2812	Тээврийн хэрэгслийн түрээс	
46100	Төлбөр эсвэл гэрээний үндсэн дээр хийгдэх бөөний худалдаа	
/ Код /	/ Үйл ажиллагааны чиглэл /	
Хугацаагүй	1	50,000.00
/ хугацаа /	/ гишүүдийн тоо /	/ хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /
Улаанбаатар, Баянзүрх, 26-р хороо, их монгол, хүннү, 201 тоот, Утас1: 88621581, Утас2: 70005555, Факс:		
/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /		
 УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГАЗАР / Бүртгэсэн байгууллагын нэр / УЛСЫН БҮРТГЭГЧ /тэмдэг/ С.МӨНХСАНЧИР /гэрэл үсэг/ Гэрчилгээ дахин олгосон 2022 он 05 сар 02 өдөр		

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл			
Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Дугар овогтой Баянбаатар-г Гүйцэтгэх захирал -р сонгосон(томилсон)- ыг бүртгэв.	2022.05.02	С.Мөнхсанчир УУСЫН БҮРТГЭГЧ
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2022.05.02	С.Мөнхсанчир

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу
хариуцлага хүлээлгэнэ. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

000253016

МОНГОЛ УЛС

АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН
ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН
ГЭРЧИЛГЭЭ

Дугаар 000026184

“ААШТО” ХХК / 2731703 /-д

Нийслэлийн (аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр) засаг даргын (регистрийн дугаар) захирамж -ын 20²¹ оны 06 сарын 18 өдрийн А/484 тоот (шийдвэр гаргагч)

шийдвэрийг үндэслэн Улаанбаатар Баянгол 20-хороо (аймаг, нийслэл) (сум, дүүрэг) (баг, хороо)

хаягт (гудамжны нэр) (хашааны дугаар/ тоот)

байрлах, нэгж талбарын 1681900840 дугаар бүхий 7660 м.кв /га/ газрыг /0.77/

Газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах /битум/ зориулалтаар

15 жилийн хугацаатай эзэмшүүлж, эрхийн улсын бүртгэлийн Э-2205000718

дугаарт бүртгэж гэрчилгээ олгов.

ТАМГА/ ТЭМДЭГ

ГАЗРЫН АСУУДАЛ ЭРХЭЛСЭН
БАЙГУУЛЛАГА / АЛБАН ТУШААЛТАН

Нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын
албаны дарга

А.Энхманлай / (нэр)

20 21 оны 6 сарын 18 өдөр

ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан, тамга
1	Капитрон банк /РД:2677377/-ын 2019 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 3003-2019/100 тоот зээлийн нөхөн барьцаанд бүртгэв.	2021.06.18	Ц.Пагмадулам

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ. Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.